

ELOFIZETÉS
 HELYBEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónapra 2 korona.
 VIDÉKEN:
 Egy évre 28 korona.
 Egy hónapra 2 k. 40 f.
 HIRDETÉSEK:
 4-busásos petit sor egyszer 20 fillér,
 minden következőnél 16 fillér.
 Nyilttér petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSI
 Aradi és csanádi egy-
 vasutak palotájába
 TELEFON-SZÁM: 35
 KIADÓHIVATA
 Aradi Nyomda Rész-
 Társaság.
 József főherceg-ut
 TELEFON-SZÁM: 15

Arad, 1912.

FŐSZERKESZTŐ:
 STAUBER JÓZSEF

Csütörtök, február 8.

Mai számunk főbb közleményei:

- Ahova nem mennek az orvosok.
- Hol legyen az új színház?
- Barabás mint virfilita.
- A meggyilkolt aradi vasutas.
- Aradi szenvedések.
- Elgázolt aradmegyei főszolgabíró.
- Khuen a királynál.
- Érdekes eljegyzés.
- Tisza István a leánykereskedelemtől.

Orvos nélkül.

Arad, február 7.

Akármit is beszélünk, a kolera, a difteritisz, a skarlát, a nyakszirt-merevedés, a pellagra, a tifusz és a többi járványok a természetnek igen méltányos és a körülményeket mindenkor számba vevő jelenségei. Ha már körülutrá indulnak, hogy az emberek fölöslegét kiirtsák, megnyomorítsák, nemcsak, hogy nem jönnek csoportosan, hanem figyelemmel vannak azokra a községekre, ahol orvos nincsen. A lovagias ellenfél szokta bevárni, amíg a másik harc képes állapotba jut. A járványokban is megvan ez a lovagiaság és többnyire akkor indulnak el a falvakba, amikor már azoknak orvosra telik.

Hét aradmegyei járás nem engedheti meg magának ezt a fényűzést. Ugy látszik, ebben a drága világban az egészség is a városoknak, vagy a módosabb községeknek jut. Ellenben ez a hét járás mindössze ezer-ezer forintot fizethetne annak az orvosnak, aki odamenne. Onfeláldozásnak min-

denesetre szép lenne: nyolc évig a középiskolát járni, hatig az egyetemet, — azután elmenni a kulturátlan, társadalmatlan és kényelem nélküli faluba — ezer forintért. A városban egy jobb nyomdai előmunkás és egy rossz könyvvezető többet keres ugyan, de nem teljesít missziót. Sajnos, ennek a hősi önfeláldozásnak, a hivatás éhező bajnokainak egyre kevesebb a példája és ép annak a hét járásnak nem jut belőle.

Elgondolni is kegyetlen: ha a járvány épen abba a hét járásba ütne be! Senki sincs, aki a járványosok elkülönítéséről, fertőtlenítéséről, elővigyázó intézkedésekről gondoskodik. A míg a szomszéd, a harmadik, a negyedik községből a maga dolgaival is nagyon elfoglalt körorvos megérkezik, amíg a belügyminisztérium járványorvost küld le, addig agyonra hurcolták a járvány csiráit az egész faluban. Amíg a továbbterjedő betegségeket utjukban megállíthatnák, — hány koporsó lenne készen addig!?

Hanem a járványok méltányosabbak, mint azok, akiknek ez a mulasztás a lelkén szárad. Azok a kis községek csakugyan nem tudnak többet fizetni, s annyiért sohase fognak orvost kapni. Az orvosi szolgálatnak országos rendezése a közegészségügy államosításával történhetik meg, s ez a parlamentnek a dolga. A parlament azonban az ellenzéki politikusok szereplésének és festői küzdelmeinek keretétől való, de nem arra, hogy

kicsi, iskolátlan, orvostalan falbajaival törődjenek. Azt a nem szégyenél tekintik, hogy a haragban a magyar jelvény nem elé jellemzően érvényesül s hogy konzulátusi hivatalnok nem tud jól magyarul: — azért azonban rírnak el, hogy egy sor község mert az aradmegyeieknek van vármegyékben is ugyanennyi, ha több egy sorsu társa, — öskeleti lapotlan van, szabad prédájául a tegségeknek, a piszoknak, az elneveszesedésnek.

Azonban addig is, amíg a közegészségügy állami rendezése bevetkezik, a vármegye se érheti bezzal, hogy ezt a szomorú, a külföld előtt erősen rejtegetni való tény közgazgatási bizottság havi ülésrendszeresen bejelenti. Azokat a községeket, amelyek az *Orvosi Hetilap* rendszeresen meghirdetik meddőlyázataikat (1600 korona fizetés, korona lakbér és ötven fillér látogatási díj) nem szabad magukra hagyni. Ha csakugyan nem tudnak többet fizetni, amit mindenesetre meg kell vizsgálni, *államsegélyt kell kieszölni a részükre*, hogy többet fizethessenek: annyit, amennyi diplomás ember a legszerényebb igények mellett is megillet. Hány érdemetlen szavenciót lehetne megtakarítani, amilyeneken a községeken segíthetnének. Es hány fölösleges, üres reprezentációt lehetne megtakarítani, hogy helyette a legkezdetlegesebb civilizációnak azt a kis igényét elintézzék!

A kutyamosó.

Irtá; Sz. Szigethy Vilmos.

A kutyamosó egyik jellegzetes ismertetőjele, hogy nem szokta föltétlenül mosni a kutyát. Esetleg magát sem mosná, ha nem vennék a tisztálkodást föltötte szigorúan a kaszárnyában s nem lenne kitéve annak, hogy a kutya előtt kifelé végig — hivatalból. A kutyamosó egyebekben csak színlegesen katona, még pedig kék-szín-legesen, mert ilyen az uniformisa, ékalaku piros sávvai a karján. A pályára, a melynek föltétlenül megvan a kellemes oldala is, többnyire az oláhgyerekek történek, mert nem jár fegyvergyakorlatozással, sőt a heves katonai vért is annyira lehűti és petyhüdté teszi, hogy teszem azt torontáli krónikák szerint, egyszer az elemi iskolások lepedőben vittek haza három kutyamosót, miután megverték őket.

Abban a régi boldog időben, mikor kiváló stratégiai érzékkel szerveztem magam is a tünnető hadjáratokat a csizmadia-legények ellen és igen szép, sőt változatos volt az élet, mert hol ők verték be a mi fejünket, hol mi az övékét, — Vucsetics Iván volt a legkedvesebb pályatársam.

Egyforma hajlamokkal rendelkezvén, a szeretetreméltó piarista atyák legjobb meggyőződései alapján egy kalap alá is fogtak bennünket, mikor jelentették:

— Ha egyszer eljön az antikrisztus és a következőes tömeg fölfeszíti, ti lesztok mellette a latrok.

A történelmi nevezetesség kilátásba helyezése eddig ugyan nem következett be, azonban ki láthat a jövőbe?

Azóta például megessett az is, hogy Vucsetics István rendezett életkörülmények közé jutott s az ebéd utáni fekete kávéját is ötvenessel fizeti. Várat sem ostromolunk többé, tudniillik nem védem a disznó-ól tetejét élesrefent fringikkal s ő sem veszélyezteti a szemvilágát. Az öreg Vucseticsot sem kell ravasz fondorlatokkal pénzért noszogatni s nem szerepelek uzsorásként, aki nyomban a törvényszékhez fordul, ha Iván nem kapja meg a kívánt összeget.

Mert valamikor ilyen volt a világ. Egészen addig, amíg minden csalafintaság kivilágított s az én osztályos társam a három esztendei katonáskodás küszöbén jövedelmi források nélkül maradt.

— Ez az állapot sughatta neki a legkétségbeesettebb ötletet, mikor rapportra jelentkezett:

— Kapitány urnak alázatosan jelentem, kegyeskedjék engem tisztí szolgává előléptetni!

A kapitány, a familia régi jó barátja, felkaogott.

— Megbolondultál? Kutyamosó akarsz lenni?

— Jelentem alássan igenis, még pedig Pavlicsek főhadnagy urnál, aki jelenleg szőlő nélkül van.

Annyira erősködött, hogy végre is teljesíteni kellett a kérelmet. Pavlicsek volt az ez legvégső legénye, göthös, életunt, világfájdalommal teli, alig mozdult ki a lakásáról. Uhozatta haza a vendéglőből az ebédet. A gentifü érthetetlen ambícióval fogta a szijrafüporcellán-tálat, még csak azon sem igyekezett, hogy rendesebb ruha kerüljön rá.

Délben a korzó teli van emberekkel. napfényes téli napokon formás leányok, p rázsszemű menyecskék sétáltak kifent gavallérokkal. Szívják a tiszta levegőt, vidámság gondtalanok, — legalább erre az időre.

Akkor haladt arrafelé a tisztiszolga, kezben az ebéddel. Egy ringó dereku asszony, főszolgabíróné épen a főispáni titkár bohóságát halgatta, amikor valaki rákiáltott:

— Szervusz Böske!

A ridiküljét egyszerre a földre ejlette, ajkából elröppent minden csöpp vér. Hancs azért úgy tett, mintha a szervusz másnak szól volna.

Iván savartalanul lépagatott tovább, észrevette a másik unokahugát.

— Hogy vagy? — vetette oda félvállról. A kis leány, akinek komolyan udvar egy folyamoméző, mérgeesen fordította félre fejét.

— Kij ez? — kérdeste a gavallérja.

ova nem mennek

az orvosok.

ok a beteg Aradmegyében. — Nem
ik az adókat. — A közigazgatási bi-
zottság ülése. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 7.

Aradmegye közigazgatási bizottsága ma
ött 9 órakor tartotta meg rendes ülését a
levő főispánt helyettesítő *Dálnoky-Nagy*
a dr. alispán elnöklésével. A közigazga-
bizottság elé a szokásos jelentéseken és
kezelt felebbezéseken kívül nem került ér-
sebb és nagyobb ügy.

(Nincs orvos.)

Az előadók jelentései közül *Borsos Béla*
főorvos a vármegye közegészségügyi
onyainak rosszabbodásáról számolt be. A
adó betegségek közül a vörheny hatalmas-
át el januárban legjobban, amennyiben 87
betegedés és 11 halálozás történt. Differi-
ben 42 egyén betegedett meg, 5 pedig meg-
Kauyaróban 55, tifuszban 8 megbetegedés
nt. Sokkal szomorubb része a főorvos je-
ésének az, amelyben a körorvosi pályáza-
ól számolt be. A múlt hó folyamán hat
nan szervezett, illetve átszervezett és a
osborsai, lemondás következtében megüre-
ett körorvosi állásra hirdetett a vármegye
ázatot. Mind a hét pályázat eredmény-
n maradt, amennyiben egyetlen egy or-
sem vállalkozott arra, hogy 1600 korona
etésért és pár száz koronás lakbérért el-
esse magát a kulturától és gyógyítástól
zó falukba. A vármegye tiszti főorvosa
ytelen volt azt is kijelenteni, hogy a mai
tés mellett nem is számíthatnak pályázókra
negyreszedett orvosi körökben.

(Lanyha adóbehajtás.)

Róka József pénzügyigazgató a január
vi adóbefizetésekről és arról tett jelentést,
gy az adófizetés az előző hónapokhoz hason-
ra csökkent. Az aradmegyei adófizetők
yazis egyenesadó címén 77.767.17 koronát,
dmentességi díjban 1319.75 koronát és köz-
tett adónemekben 305.170.35 koronát fizettek
uárban; 344.615.21, illetve 23.377.87 és

19.865.92 koronával kevesebbet, mint decem-
berben.

A pénzügyigazgató a nagyon is felületes
adóbehajtás miatt arra kérte a közigazgatási bi-
zottságot, hogy a tótváradai jegyző és községi
bíró ellen az anyagi felelősséget mondják ki,
mert a tótváradai réges régi illetékhátralékok be-
hajtását elmulasztották. Az aradi pénzügyigaz-
gató egy adótisztjét is kiküldötte már Tót-
váradra, de a jegyző és a bíró ekkor sem
akarta fogadtatni a végrehajtásokat. A ki-
küldött adótiszt az illetékhátralékosok ellen
végrehajtást vezetett, azonban a jegyző az ár-
verést a mai napig sem tartotta meg. Ugyan-
ilyen a helyzet *Muszka* községben is. A köz-
igazgatási bizottság mindkét község jegyzője
és bírja ellen az anyagi felelősséget mondotta
ki a hátralékok erejéig.

(Tanügyi mizériák.)

Varjassy Árpád tanfelügyelő jelentéseiből
szóval azt állapíthatta meg a közigazgatási bi-
zottság, hogy vannak jól működő, hivatásuk
magaslatán álló aradmegyei felekezeti iskolák
is. Különösen dicsőrelett emlékezett meg a tan-
felügyelő a szemlakeréki görög keleti román nép-
iskoláról, amely most kér államsegélyt a má-
sodik tanítói állás fizetésére. Pártolólág ter-
jeszti föl a közigazgatási bizottság a szemlakeréki
hitközség kérvényét, valamint *Popescu János*
kishalmágyi román tanító fizetésekiegészítés
iránti kérését is.

Érdekes határozatot hozott a bizottság *Mo-
hos Gáborné* kiskékertefalvi görög keleti tanítónő
ügyében. A tanítónőnek mind a mai napig 436
korona az évi fizetése. A román hitközség nem
hajlandó többet fizetni, sőt még csak azt sem
tette meg, hogy állami fizetésekiegészítést kért
volna, amit az új népoktatási törvény értelmé-
ben 1910. július 30-ig lehetett kérni. A tanítónő
igy elesett az állami kiegészítéstől és kénytelen
volt a hihetetlenül kis fizetéséből élni. A köz-
igazgatási bizottság azonban ma arra kötelezte
a kiskékertefalvi román hitközséget, hogy a ta-
nítónőnek a minimális 1000 korona fizetést
adja meg, mert a törvény kimondta, hogy
azok az iskolafentartók, akik 1910. július
30-ig nem kérik az állami fizetésekiegészítést,
olyanoknak tekintendők, mint akik elvállalták
a minimális fizetés megadását tanítójuk részére.

Némi vitára adott alkalmat a *Markovics*
Mihály németperei állami tanító ellen lefolyta-
tott fegyelmi ügyében beadott felebbezés. A
tanító ellen *Géhl Ottmár* németperei plébános
tett fegyelmi feljelentést, amelynek adatait a
vizsgálat egyáltalán nem igazolta és így a fe-

gyelmi választmány a múlt év novemberében
fölmentette *Markovicsot*. *Géhl Ottmár* a fel-
mentő ítéletet megfellebbezte. A felebbezést
Varjassy tanfelügyelő azzal hozta a közigazga-
tási bizottság elé, hogy azt utasítsák vissza,
miután az eljárási szabályok szerint az ítéletet
a vádlott tanítón kívül csak a tanfelügyelő és
a királyi ügyész felebbezheti meg.

Schill József főjegyző ellenkező vélemé-
nyen volt és arra hivatkozott, hogy a panaszost
nem lehet elűzni a felebbezés jogától, de kü-
lönben kérdezzék meg a minisztert, döntsön a
miniszter a felebbezési jogról.

Szakolczay Lajos királyi ügyész azonban
fölvilágosította a közigazgatási bizottságot arról,
hogy a tanfelügyelő javaslata teljesen a törvé-
nyen alapuló, de ha a magánpanaszos felebbe-
zését elfogadják, mintegy kritikát mondanának
a királyi ügyészről, aki a vádat képviselte és a
felmentő ítéletben megnyugodott.

A közigazgatási bizottság a felebbezést
ezek után elutasította, de felfolyamodási jogot
adott a felebbezőnek a miniszterhez.

Hol legyen az új színház?

— Anket a városházán. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 7.

Az új színház építésének kérdésében tud-
valevőleg az építészeti bizottság, illetve a ta-
nács a februári közgyűlésen elvi döntést akar
hozni, mert az volt a célja, hogy a törvény-
hatóság mondja ki, hogy sürgős az építkezés
és hogy a régi épületet színház céljaira többé
nem használja. Ez lett volna az első lépés és
utána kellett volna kijelölnie a törvényhatóság-
nak azt a helyet, ahova a kultura új oszlopát
építette volna. Mint értesülünk a helyzet meg-
változott és a februári közgyűlés a színház
kérdésével nem foglalkozik. A város vezető-
ségénél ugyanis az a nézet erősödött meg,
hogy a közgyűlés nem bírható rá elvi határo-
zathozatalra mindaddig, míg a tanács nyíltan
és világosan meg nem mondja, hogy mely
helyre szánta az új színházat. Emberileg nem
is képzelhető ez másképp, mert a tanácsnak is
tudnia kell, hogy egy olyan, életet teremtő, mo-
numentális építkezés létesítése körül igen sok
jogos és jogtalan érdek akar szóhoz jutni és
annak kielégítése, emennek pedig lektudése te-
heti csak a megoldást és kelthet köz-
megeledést.

— Én nem ismerem — hebegte zavartan
bizonyára összetévesztett valakivel.

— Pardon egy pillanatra, majd utána
egyek.

— Ne, ne tegye — rimánkodott a leány —
strány lesz belőle.

— Másnap megismétlődött a jelenet, a tiszti
olga már messziről kiabált:

— Csókolom a kezéd, Böske, de jó szín-
en vagy!

— Kisztihand Ilonka, mikor lesz a lagzid?
Tényleg, csaknem botrány lett belőle. Az

mberek (különösen az irigy asszonyok) moso-
yogtak, Böske asszony arcába visszafutott a
ér (talán több is a kelletténél), a főispáni tit-
ár pedig utána sietett. Dehogy is lehetett visz-
zatartani, dehogy.

— Paraszt, mit neveletlenkedsz!

Iván szorosabban fogta az ételhordó szíját:

— Paraszt volt a dédapád, aki gyolcsosai
árt a Bánátban házalni.

Azán odanyújtotta a névjegyét a titkár
znak. Külön ilyen célokra csináltatta mind a
három prédikátumával.

Az arszlán visszamenet ezt mondta:

— A fivére a nagyságos asszonyok?

— Unokabátyám — hebegte zavartan.

— Miért nem szól, az istenért!

A tiszti szolga délután illatos levelet ka-
pott, nem is egyet.

„Kedves Iván! Ha nem köszönsz a kor-
són, szívesen kisegítek havi tíz forinttal. —
Szerető Böske.”

„Huszon alul nem tehatem; magamnak is
többe van. — Csókol Iván.”

Ilonka leányzó díszes kézimunkával ked-
veskedett neki, másnap már hallhatta délből:

— Köszönöm kicsikém, szépen tudsz hi-
mezni.

A gyöngye leánysziv ezentúl tortával köte-
lezte le Ivánt, sonkaesüők is került néha.

Ilonday, már mint Böske férje, szállította
a cigarettákat. Vasárnapra szivarról kellett
gondoskodnia. Az alispánné, a büske tánti,
aki a család grófi ágából származott, már
csak huszonöt forinton válthatta meg a kö-
szöntéssket; huga, a főmérnökne, tisenötöt
szurkolt ki.

Gyönyörűséges állapot volt ez annyi pénz-
zel, mint a polyva, fejedelmi jólétben. Azonban
a sarcolást kezdtek már unni az atyafiak és a
második esztendőben, mikor Iván arófolni akart,
tanácskozássra gyűltek egybe.

A ravasz alispán vitte a szót.

— Végtére is — mondta — én nem talá-
lok az ő helyzetén semmi szégyelni valót. Gye-
rekjárték lesz elhívetni mindenkivel, hogy hó-
bort az egész, hiszen akire kétszer hold
föld vár, az tényleg csakis hóhortból csinálhat
ilyesmit.

— Lám, hogy erre nem gondoltunk!

— Csakhogy — folytatta a vicispán, akire
a választások óta ragadt a ravasz jelző — ezt
a hírt igyekezettek elsőjéig minél szélesebb
körben terjeszteni. Fogadok, hogy a főügyész
mindjárt meginvitálja ferblire.

Elseje szomorú elseje volt, hasztalan vára-
kozott Iván egész nap, senki sem mutatkozott
a borítékkal.

— Eh, talán sok a dolguk. Majd holnap!

A holnap is eredménytelenül telt, sorba lá-
togatta hát az atyafikat.

— Mi lesz a pénzzel?

— Tudod, a rossz termés, a viszonyok...

A másik azzal mentegődött:

— Az uram szörnyen fukar, leszállította a
konyhapénzemet...

Harmadikán délből megjelent a korszón és
vészjósló szemekkel közeledett Ilondayné felé.
Most, na most teszi tönkre. De az a legbájo-
sabb mosolyával intett.

— Szervusz Iván, hogy vagy?

Majd elejtette a tálakat. Ideje se volt gon-
dolkodni, máris ott termett mellette a kis
Ilonka:

— Csunya vagy, Iván bácsi, felénk se
nézel.

A méltóságos tanti leereszkedőleg hunyor-
gatott.

— Mutasd már egyszer magad, kis öcsém;
mit bujkálsz...

... A legközelebbi utcasarkon eltűnt a ak-
kor is reszketett az indulattól, mikor rappor-
ton jelentkezett:

— Alássan kérem áthelyezésemet a csapat-
hoz. Nem érdemes tisztiszolgának lenni.

Ez igen fontos momentumon kívül még az is közre jár, hogy a törvényhatósági bizottság igen sok számottevő és hangadó tagja teljes egészében helyesli és magáévá tette az Aradi Közlönynek az új színház létesítésére vonatkozólag elfoglalt álláspontját és ezek az urak is feltétlenül helyeslik azt a gondolatot, hogy csakis a mai bérház helyén — a technikai megoldás kérdése tekintetbe vétele nélkül — a Szabadság térre néző fronttal emelhető fel a színművészetnek méltó temploma. Ezt diktálja a város forgalmi életének mai helyzete és jövődjé fejlődése, ezt kívánja a város érdeke és ezt írja elő egy hatalmas városrésznek létkérdése is.

Ugy tudjuk, illetékes helyen ismereteseke annak a megoldásnak körvonalai, amelynek az a helyes vezető elve, hogy a színház a mai helyén épüljön újra. Nagyjából az a lényeg, hogy a mai bérház egy 12 méteres utca kiképzése által két teljesen önálló részre osztásuk. A fő-ut felől eső ház, alkalmas átalakítások révén bérpalota marad, míg a Szabadság-tér felé eső részben minden oldalról szabadon állva, tehát egy impozáns tér közepén emelkednek a színház, amelynek fő frontja és bejárata a Szabadság-térről lenne megközelíthető. Ezáltal úgy a Vörösmarty, mint az Atzél Péter-utca megfelelően bővül. Természetes, hogy ez igen nagy pénzáldozatokat kíván, mert egyrészt elesnek a város a mai bérház jóvalmélitől és csak a passzázsbán létesítendő üzemhelyiségek bérjövödelmével rekompensálhatná magát. Áldozatba kerülne továbbá azért is, mert az új színház építési költségeinek törlesztését nem lehetne kombinációba hozni az átalakítandó bérház több jövedelmével. De — mondotta a törvényhatósági bizottságnak egy előkelő tagja, aki ezt a tervet élénk helyesléssel fogadta — a kultúra, a művészet, minden áldozatot megér és a közönség szívesen áldoz, ha látja, hogy valóban komoly és nagy célokról van szó. A város vezetőségén múlik, hogy ezt a közönséggel meg tudja érteni.

A tanács tehát igen helyesen cselekszik, amikor a színház építés ügyét csak akkor viszi a közgyűlés elé, ha a hely kérdése már teljesen tisztázva lesz. Hogy ez a fontos momentum nyugodtan és minden mellékkörülmény kizárásával zavartalanul alakulhasson ki, Varjassy Lajos polgármester igen széleskörű ankétot fog egybehívni, amelynek tisztán csak tájékozódás lesz a célja és amelyen minden, az új színház építésével összefüggésbe kerülő kérdés megvitatható lesz és amely valóban a nagy közönség véleményét juttatja kifejezésre. Az magától értetődő, hogy ez a tanácskozás sem a törvényhatósági bizottság, sem a tanács felelősségét ebben a kérdésben nem korlátozhatja, azonban mégis szükséges, mert egy színház mégis csak a nagyközönség részére épül, ennek a pénzből.

Ha a hely kérdése ily módon tisztázódott, a megadott pénzügyi része állítja nehez feladat elé a várost, mert bármekkora áldozatkészség jelentkezik is a törvényhatóságnál, a város saját ereje szűkebb lesz elégséges a színház építésre. Mindenekelőtt tehát a megfelelő nagyságú kormánysegély biztosítandó és ha konkrét és határozott ígéretet kap a kultuszminisztertől Arad város közönsége, csakis akkor foglalkozhatik a tervezési pályázat kiírásával.

A horvát képviselők fenyegetőznek. Budapestről jelentik: A horvát képviselők ma délután a Continental szállóban értekezletet tartottak, amelyen Csuvaj bán programjával foglalkoztak. Az értekezlet elfogadott egy határozati javaslatot, amely szerint fölkerik a kormányt, hogy a véderőrtörvény tárgyalásánál foglalkozzék a horvát sérelmekkel, különösen a vasúti programjával. Ha sérelmeiket nem orvosolják, akkor a horvátok nem jelennek meg a magyar parlamentben.

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszáma:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 257
Szerkesztőség (csak éjjel használható)	— 257
Mellékállomás	— 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— 151
Nyomda	— 151

Barabás, mint virilista.

— Az igazoló választmány előadójának véleménye. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 7.

Megírtuk, hogy Arad város igazoló választmánya holnap délután négy órákor tartandó ülésében foglalkozik Varjassy Lajos polgármester bejelentésével, amelyben a választmány tudomására adja, hogy Barabás Béla dr., aki Arad szabad királyi város legtöbb adót fizetőinek névjegyzékébe fel van véve és ennek alapján a törvényhatóságnak igazoló tagja, Pestvármegye törvényhatóságában is helyet foglal, még pedig az 1907. évi november 12-én történt bizottsági tagválasztások alapján és felhívja a választmányt, hogy tegye meg a törvénynek megfelelő intézkedéseket.

Az igazoló választmány eljárása és határozata elé méltán érdeklődéssel tekinttünk úgy Arad város, mint Pestvármegye közönsége is, de mondható, hogy országos érdeklődés kíséri az ügyet, lévén Barabás Béla a parlament tagja és a Kossuth párt egyik alelnöke.

Megkérdeztük az igazoló választmány előadóját: Angel István dr.-t, vajon a konkrét esetben az igazoló választmány határozatának, mely törvény szolgálat irányítói?

— Én, mint a kérdés előadója, magától értetődően állást nem foglalhatok és nem is foglalkozok. Az én feladatom tisztán az, hogy ismeressek az ügy historikumát és megállapítsam a tényeket, legjobb meggyőződésem szerint rámutassak az útra, amelyen a bonyolult kérdésben az igazsághoz eljuthatunk. Az igazoló választmány dolga lesz, hogy javaslatomat elfogadja, vagy nem.

— Tudvalevő, hogy az eljárás ez ügyben az 1886: XXI. t. c. 26. §-a alapján indult meg. Az említett törvény 26. §-ának harmadik bekezdése a következőképpen intézkedik:

„Mindenki csak egy törvényhatósági bizottságnak lehet tagja, az, aki több törvényhatóságban jön a legtöbb állami adót fizetők sorába, azon törvényhatóságnak lesz tagjává, melyet ő maga választ.”

— A törvény itt nem mondja meg világosan, hogy miként veendő ki a virilis jogu bizottsági tagtól az a nyilatkozat, mely az ő székének és szavazatának helyét eldönti. Azonban tekintve azt, hogy úgy a választott, mint a virilis jogu bizottsági tagok csak egyenlő jogokkal bírhatnak, sem ennek, sem annak részére a törvény kivételeket, vagy külön eljárási módokat nem állapított meg, analógia szerint azt kell mondanunk, hogy az említett szakaszban azért nem intézkedik a törvény strikte és imperative a nyilatkozat kivételének módjáról és utjáról, mert ezt megteszi a 35. szakaszban, amely a következőképpen szól:

„Ha olyan választó választatik meg, aki mint egyik legtöbb állami adót fizető már tagja a törvényhatósági bizottságnak, a polgármester felszólítására 15 nap alatt köteles szívesen nyilatkozni, hogy elfogadja-e a választást. Ha az elfogadás iránt határozottan nem nyilatkozik, úgy tekintendő, mint aki a választást nem fogadta el.”

— Tehát ez a szakasz már imperative köteletségévé teszi az olyan bizottsági tagnak, aki virilis jogon és választás útján bekerül ugyanabba a törvényhatóságba, hogy záros határidő alatt maga jelentse ki, mely jogcímen akar helyet foglalni és szavazni. Ha ezt elmulasztja, akkor többé választás nincs részére, hanem a virilisek névjegyzékébe kerül. Már most szem előtt tartva azt az elvet, hogy mindenki csak egy törvényhatóságnak lehet tagja és hogy a törvényhatóságban virilisták és választottak között, azt illetőleg vajon mi-

ként alakul meg belőlük a törvényhatóság, különbség nem lehet, az következik, hogy Barabás Béla a polgármester felszólítására nem várt határozott választ arra nézve, vajon melyik közgyűlésnek akar tagja lenni, minthogy őt erre a törvény kötelezi; úgy kell vélekedni, hogy a 35. §-intézkedése szerint ítélendő meg a helyzet és úgy, mintha a választott nem nyilatkozik iránt, vajon a választást elfogadja-e, úgy tekintendő, mintha nem fogadta volna el, az virilis tagsága el nem fogadottnak mondható. Ha ez áll, akkor az igazoló választmány köteles megkeresni a polgármestert az iránt, hogy arra a helyre, amelyet eddig Barabás foglalt el, a névjegyzékben közvetlenül utána álló legtöbb állami adó fizetőt hívja be a törvényhatóság közgyűlésébe.

Tudvalevő, hogy Barabás csak úgy jutott be a törvényhatóságba, hogy annak több virilis jogu tagja, részint mert választás révén, részint mert Aradvármegye törvényhatósági bizottságában óhajtott jogait gyakorolni, lemondott virilis jogu tagságáról és ezáltal több pótló köztük Barabás Béla, behívása vált szükségessé. Ha az igazoló választmány Barabás tagság megszűntnek tekint, akkor helyére Dobias József kerülne.

VÁROS ÉS MEGYE.

Választás. Aradmegye közigazgatási bizottsága mai ülésében az országos ipartanács 1912. évre rendes tagokul Holzeig Józsefet és Dufek Kálmánt, póttagokul Sáfrany Emilt és Blanc Mórt választotta meg.

Folytatólagos sorrendje az Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottságának 1912. évi február hó 14-én d. n. 4 órákor tartandó rendezési közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydars bokrak. 12. Csiky Károly árvaszéki helyettes elnök kérvénye nyugdíjaztatása iránt. — 13. Aradvármegye alispánjának átírata a volt Pohorny félszigetnek Arad város területéhez leendő csatlakozás tárgyában. — 14. Biró János kérelme asiránt, hogy boltbérletét Adusz Lajosra átruházhassa. — 15. Poltz Mária lakbérletének meghosszabbítás iránti kérelme. — 16. A tanács jelentése, hogy csatorna kölcsön kamatait nem a tőkéhez csatoltatta, hanem kifizette. — 17. U. az jelentése arról, hogy Kotsis Lajosnak a csatornázási pótmunkák utáni keresete nem 1913-ban, hanem a munkát átvétele után fog kifizettetni. — 18. A számvevőség előterjeszti a hidak 1911. évi szárazamadását és a fedezetlen hiányt 17367 korona 41 fillérben állapítja meg. — 19. U. az előterjeszti a csatornázási és vízvezeték berendezési magánkölcson alapú 1911. évi szárazamadását — 20. A tanács beterjeszti az állattenyésztésről szóló szabályrendelet tervezetét elfogadás végett. — 21. Dan Ferencnek földbérlet átruházás iránti kérelme. — 22. A tanács előterjesztése a 19. számú kisforgalmi utnak kiigazítása iránt. — 23. U. az előterjeszti a Fericsán Jánossal földhaszonbérlet iránt megkötött szerződést jóváhagyás végett. — 24. A tisztviselés bemutatója Kneffel Karollyal szén szállítás, Urbán Endrével üveganyagok, Vas és Társával portland cement, Bloch H. céggel irógépkellékek, Steinitzer N. A. val festékárúk, Reich B. Károly és Társával kötélárúk, Färber Lajossal világító anyagok, Róth Józseffel pirszen, Szilágyi és társával román cement, Ziffer Sándorral irógépek fenntartása, Ternay Ernővel kenyér szállítása, Ardrányi K. és fia céggel vasanyagok szállítása iránt megkötött szerződéseket jóváhagyás végett — 25. U. az bemutatja Spielmann A. Adóiffal lakbérletének meghosszabbítása iránt megkötött szerződést jóváhagyás végett. — 26. A tanács jelentése a kulturpalota festési és mázolási munkáknak elvállalása iránt megtartott versenytárgyalás eredményéről. — 27. U. az jelentése a mezőgazdasági munkásházak építésének elvállalása iránt megtartott versenytárgyalás eredményéről. — 28. U. az előterjesztése a villamos kövilágítási szerződés feltételeinek megállapítása iránt. — 29. U. az autobusz üzem 1911. évi szárazamadásáról. — 30. U. az előterjesztése a kulturpalotánál fele-

rülő többiadás tárgyában. — 31. U. az előterjesztése báró Bohus Lajos Zrínyi-utcai építkezése tárgyában.

A meggyilkolt aradi vasutas.

— Akit a régi kedvese ölt meg. — Bilicska Terézt fölmentették. — Az esküdt-
szék ítélete. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 7.

Szokatlanul nagy érdeklődés mutatkozott az aradi esküdtszék mai tárgyalása iránt. A törvényezék folyosóit már félháromkor nagy sokaság lepte el. Délután három óra előtt néhány perccel szuronyos börtönőr kísérte át a folyosóra a vádlottat. A tömeg kíváncsián szaladt össze s érdeklődéssel nézte Bilicska Terézt, az alacsony termetű, gesztenyebarna leányt. Az arca sápadt; nem szép, szemei kissé bandzsitanak.

Három óra után néhány perccel nyitja meg Köler János kir. táblabíró elnök a tárgyalást. A tanács tagjai Szöllősy Jenő dr. és Etes Simon szavazóbírák. Jegyző: Farkas Győző dr.

Szándékos emberölés büntetésével vádolt, vizsgálati fogságban levő Bilicska Teréz bűnügye kerül tárgyalás alá. Bilicska tudvalóval megölte Erdős György aradi vasutast. A vádat Eckensberger Károly dr. kir. ügyész képviseli, a védelmet Nagy Sándor dr. látja el.

Az általános kérdésekre elmondja a vádlott, hogy 22 éves, mezőkovácsházai születésű, római katolikus szatócsné, VI. elemi végzet.

A beidéztet tanúk — Nesnera Aladár kivételével, ki igazoltan távol van — valamennyien megjelentek. A kisorsolt esküdtbírák közül az alkalommal Vészi Károly, Klein Lajos, Paplitzky Antal, Trebitsch Mór, Frits Ferenc, Dáni János, Ditrichstein Bernát, Friedmann Miksa, Eckert Gyula, Barna János, Riesz Vilmos és Hönig Ottó teljesítik tisztüket. Pótesküdtök Cservenka János és Jovanov Milán.

Az esküdtszék megalakítása után Eckensberger Károly dr. arra való hivatkozással, hogy az előadandók a közérkölesbe ütköznek, kéri a várt tárgyalás elrendelését. Miután ehhez a védő is hozzájárult s bizalmi férfiaknak Lits Antalt és Zádor Jenőt nevezte meg, a hallgatóság többi része kivonult a tereméből.

(A gyilkos leány vallomása.)

Bilicska Teréz vádlott a vizsgálóbíró előtt tett vallomását fenntartotta. A vizsgálóbíró előtt a leány ezt vallotta:

Az 1907. évben ismerkedett meg Erdőssel. A vasutas hosszú ideig udvarolt a leánynak, akinek házasságot is ígért. Körülbelül egy éve tartott már a szerelmi viszony, mikor Erdős szakított vele.

A kétségbeesett leány ezután szolgálta állt, de két ízben öngyilkosságot kísérelt meg. Egy alkalommal mérőlugott ivott, de a mérget kihányta, másodszor felakasztotta magát, de célját ekkor sem érte el. 1911. márciusában egy holt gyermeket hozott a világra, majd ismét szolgálni ment. Erdőst kerülte s nem is árulta el neki, hogy hová állt be, de a vasutas mégis megtudta, hogy Gellényi Ernő máv. fő-tisztviselőnél szolgál és többször meglátogatta. Unszolta, hogy legyen ismét az övé, de a vallásosan nevelt leány nem egyezett bele. Végül, mikor látta, hogy a csábítótól nem tud másképp szabadulni, elhagyta jó helyét s megkérte cselédtársait, hogy ne árulják el Erdősnek, hogy Nesnera Aladár főigazgatóhoz ment szolgálatba.

Erdős mégis megtudta valahogy a dolgot s tovább unszolta a leányt. Bilicska Teréz nyáron gazdájának szenttamási pusztáján volt s ezalatt nem érintkezhetett vele Erdős. A pusztán értesült a leány arról, hogy Erdős megnősült, feleségül vett egy jó módú szegvári leányt.

Összel újra bejött a leány Aradra s egy napon legnagyobb meglepetésére Erdős látogatta meg őt. A vasutas elmondta, hogy nem szereti a feleségét, csak őt, s hogy azért mert ő nő ember, folytathatná a viszonyt. A leány ugyan még szerette Erdőst, de a legnagyobb felháborodással utasította vissza az ajánlatot. Elhatározta magában, hogy ha Erdős még egyszer csábítgatni fogja őt, akkor végez vele és magával is.

(Hogyan történt a gyilkosság?)

Október végén megint elment Erdős a leányhoz s hívta, hogy elsején, amikor a felesége el fog utazni, töltsenek együtt egy estét. A leány ellenkezett, de érezte, hogy ha Erdős sokáig kéri, akkor nem fogja tudni megtagadni kívánságát. November elsején takarítás közben elvette gazdája éjjeli szekrényéről annak Browning revolverét. A fegyverrel nem is tudott bánni, de azért magához vette. Estére találkaja volt Erdőssel s elhatározta, hogy végez vele, de agyonlövi magát is. Bucsutevelést írt anyjának, amelyben azt írta, hogy úgy sincs semmi öröme az életben, de meg Erdős folyton zaklatja s becsületlenül nem akar tovább élni, azért lövi magát agyon, de végez a csábítóval is.

Este eljött érte kocsival Erdős. Elmentek Erdősnek a Mosótyz tetején levő lakására, a hol az éjt együtt töltötték. Reggel a leány a ház egy félreeső helyén addig próbálgatta a revolvert, míg sikerült neki azt elsűtni. Ezután bement a szobába, ahol Erdős már felöltözve várt rá.

— No most menjünk el — mondotta Erdős — mert majd jön a feleségem!

— Nem megyünk innen sehová! — mondotta a leány s revolverével háromszor reálított Erdősre, ki azonnal holtan esett össze.

Szinte önkívületi állapotban követta el az ideges, ránggörosokban szenvedő leány a tettet, ezután megcsókolta halott szeretőjét s az ágyba fektette. Maga ellen fordította a fegyvert, de a hulla eltorzult arcától annyira megremélt, hogy elszaladt szüleihez.

Anyja ijedten kérdezte a feldúlt arcú leánytól, hogy mi történt. Bilicska Teréz zavarosan nevetve válaszolta:

— Agyonütöttem a szeretőmet! Ezzel a két kezemmel ütöttem agyon!

Ezután Bilicska Ferenc, a leánynak fivére, ki városi rendőr, a merényletűt felfigyelt a városházára. Erdősre felesége akadt rá, ki reggel kilenc órakor állított be a lakába. Előbb azt hitte, hogy férje alzik, de midőn megérintette, akkor látta, hogy teste már ki van tűlve.

Ez a tényállás, mely a gyilkos nőnek s a tanúknak a rendőrség és a vizsgálóbíró előtt tett vallomásaiból eléggé ismeretes. A mai tárgyaláson a vádlott és a tanúk egybehangzólag ugyanígy adták elő a történeteket.

(A kérdések.)

A bizonyítási eljárás befejeztével Eckensberger Károly dr. kir. ügyész a következő kérdés feltevését indítványozta:

— Bűnös e vádlott Bilicska Teréz abban, hogy 1911. november hó 2-án Erdős Györgyöt annak lakásán a bűnjel Browning revolverrel egy két lépés távolságból reá irányzott három lövéssel szándékosan, de ölési szándék nélkül megölte? Van e vagy nem?

Nagy Sándor dr. védő indítványozza, hogy akár a főkérdés keretében, akár mellékkérdés-ként kérdezzék meg, hogy a vádlott elmetelése a tett elkövetése alkalmával annyira meg volt zavarodva, hogy akaratának szabad elhatározási képességétől meg volt fosztva?

Ezután a bíróság a kérdéseket megszóvegezte.

(A pörbeszédek.)

Miután a bíróság a fent körülírt kérdéseket felolvastatta, Eckensberger dr., a vádhatóság képviselője kérte rövidebb vádbeszédben, hogy az esküdtök az első kérdésre igen-nel feleljenek s mondják ki bűnösnek a vádlottat.

Ezután Nagy Sándor dr. emelkedett szó-lásra s elmondta tartalmas védőbeszédét, amelynek bő kivonata a következő:

— Tisztelt esküdt urak! Egy nőt kell önök előtt védenem, aki egy férfi életét kioltotta. Bármiként gondolkozzunk az emberek az élet értékéről, bármennyi küzdelem és baj kíséri is az embert élete útjára: mégis kétségtelen az, hogy az életnek legnagyobb baja az életnek elmulása: a halál. Még a legpesezmisztikusabb bölcész, Schopenhauer is, aki pedig az élet számosságáról, és gyötrelmeiről írt értékezést, megállapítja, hogy a legnagyobb félelem az emberben a fuga mortis, a halál gyötrelme. Különösen két indok az mely leggyakoribb oka az öléseknek: bosszuvágy és a bírvágy. Az élet azonban számos esetet mutat fel arra, hogy ezen a két nemtelen és gonosz indokon kívül is embert ölnék olyan indító okokból is, melyek nemcsak, hogy nem gonosz indítványok, de sőt az emberi léleknek legszebb, leggyengédebb és legpóztikusabb hajlásait képezik.

Íme ma is lefolyt előttünk a képe egy megrázó tragédiának, melynek ha nem is okát, de kezdetét képezte a szerelem, a csalódás. Tiszta és világos e szerencsétlen leánynak szomorú története. Becsületes, szegény család gyermeke, testvéreivel együtt tisztességben, vállasos érzésben nevelte fel édes anyja. Egyszerre megjelenik a vasutas gyakornok, Erdős György és udvarolni kezd a leánynak, sőt házasságot is ígér. Am az idő múlik, hónapok, évek telnek el és a leánya boldogságát és becsületét féltő szegény aya végre felszólítja Erdőst, hogy vált-a be ígérteit. Ne hozza hírbe a becsületes családot, ne törje össze a szegény leány szívét. Erdős, akinek, mint a tényekből megállapítható, soha egy percig ezse ágában sem volt a leányt feleségül venni és éveken át csak azért udvarolgotat: kitarthatóan, hogy a leányt érzéki vágyainak megkaparintsa, ekezdí a kertetést, mely szokásos akkor, midőn az udvarló mindent akar a leánytól, csak a kezét nem. Egy vasárnapi napon Erdős oly időben, midőn jól tudja, hogy a leányon kívül senki nincs a háznál, elmegy hozzájuk és célját, miért éveket küzdött, most elérnie sikerül. Mezejt egy tisztességes szüzet, a becsületes családnak szegénységben, de erényességben és becsületben nevelt leányát. Erdősnek tehát sikerült a terve, és most már nem is kertet többé, hanem a legcínikusabb egyszerűséggel jelenti ki, hogy Terézt nem veszi el feleségül, csak ha pénzt, ezeket szerez neki. Megmondja ezt nyíltan akkor, midőn Teréz más állapotba jut. A szegény megbecsületelt leány a sok és rettenetes izgalom folytán élettelen gyermekét szül, eltemeti gyermekét, eltemeti a koporsóba Erdősnek szerelmes leveleit, eltemetni akarja egész múltját, hiszen most már bizonyos, hogy Erdős őt feleségül elvenni nem fogja, csak szeretőül szeretné tartani. Ez a szilárd megnyugvás a változhatatlanban, a becsületes gondolat, hogy Erdős reá nézve megszünt létezni, nem változik meg akkor sem, midőn Erdős megházasodik. Tudomásul veszi azt is, bizonyára mélységes bánattal, bele-nyugszik abba is, hogy elszakadt nemcsak utolsó reménye, de utolsó lehetősége is annak, hogy Erdős őt elvehesse.

Könnyeket kell hogy csaljon minden jóérezésű ember szemébe az a levél, melyet a leány írt Erdősnek, midőn megtudta, hogy Erdős mást vett el feleségül. „Légy áldott, légy boldog örökre, feledd el, ki telkével lelkedett szeretőre, mond róla magadnak, hogy meghalt a hidd azt, — írja az elhagyott leány. — Ne háborítson többé a rá gondolat. Imádd Istent, mikor lefekszel, hogy álmokban ne hozza eléd őt, könnyes szeméit, hervadó arcát, s hogy álmokban el ne beszélj róla semmit, s a hitves meg ne hallja azt. Ne vegyüljön az ő éjszakai sirásának hangja az édes szerelmi suttogások közé. Tamezd el azt a kis világot, amit az én szerető szívemben bírtál, aszeressen nőd úgy,

mint én szeretlek, soha meg ne bánd a cserét. Bocssád meg, hogy hozzám tartozóim megbántottak, nem tudtommal történt. Gondolj néha reám, s egy kicsiny sirhantra, hol egy valakinek boldogsága s vele együtt az egész élete el van temetve. Bocssájd meg, hogy úgy irtam akkor, még semmit sem tudtam."

Am hiába egyezik bele sorsába a szegény leány, a gonosz kéjenc új és új ingert kap, hogy továbbra is bírja a leányt. Megkezdődik Erdősnek újabb badjárata a leány ellen: azzal a törhetetlen kitartással, melyet látunk nála, midőn a leányt megkapni akarta. Utána jár, bárhová megy is Teréz. A leány mindenképen menekülni akar tőle. De hasztalan, mert Erdős nyomon követi, mint a sötét árnyék és a szerelemnek szavaival és erejével kísérti meg a szegény leányt, hogy legyen szeretője és folytasson viszonyt vele.

Valóságos tervet eszel ki, melyben már a védekezés is megvan feleségével szemben, ha ez megtudná a dolgot. Egy másik mond el fiatal hitvesének, hogy Teréz őt állandóan felkereste, Teréz jár ő utána, revolvert visel állandóan, holott kétségtelen, hogy ez hazugság, Teréz soha se járt ő utána, Teréz kezében az előt soha se volt revolver, de így eszelte ki Erdős, hogyha a jövőben sikerülne neki a viszonyt megújítani Terézzel és feleségének az tudomására jutna, hivatkozassék arra, hogy mily fenyegetéssel ejtette meg Teréz őt, az ártatlant!

És látjuk mélyen tisztelt esküdt uraim, mint alakul át ennek a szegény leánynak a sors csapásaiban már megnyugodott, megrontójárak megbocsátó lelke ama hajszának bűtana alatt, melyet Erdős indított ellene. Am szemben áll újra felbredi szerelmével és lelkének feltett gyengeségével, magas fokig kifejlődött vallási és becsületérzése, mely azt diktálja neki, hogy nem szabad elülnie, nem szabad magát Erdősnek újra megadnia. És akkor fészkelődik agyába az elhatározó gondolat, hogyha gyenge lesz, ha nem tud ellenállani Erdősnek, ha szerelme erősebb lesz becsületénél, úgy megöli magát, mert becsületében nem élhet, de megöli Erdős is. — Lelkének ezen állapotában jön el Erdős ismét hozzá, hogy magához hívja. Jó hírrel jön, elutazott a felesége, szabad a lakás, szabad a vásár, jöjjön Teréz hozzá és töltsön vele egy éjt. A leány érzi, hogy nincs ereje ellenállani, mennie kell, eljött mindkettőjükre a szörnyű vég. Kimegy a temetőbe, hogy utójára elbu csuzzék a szomorú sirdombtól, melyben kis gyermekének hamvai porladoznak, megírja bucsuzó levelét édes anyjához, és azzal megy a találkozásra, melytől egyiküknek sem lesz visszatérése. Reggel Erdős távozásra hívja fel, mert jön nemsokára a felesége, aki őt jó és hü férjnek tudja, távozzék tebtát Teréz, hiszen ha szüksége lesz neki reá, ismét fog neki telákkát adni. Az idegeknek ebben a rettenetes túlfeszültségi állapotában történik meg a tragédia: a leány agyonlövi Erdősöt. A lövés után fel az ágyra helyezi, miután előbb megcsókolta, az ágy mellé széket helyez, hogy az ítéletet magán is végrehajtsa, de visszariasztja a szörnyű vég, öngyilkosságra késztető keze lehangylik, tévelyegve tántorog ki a házából.

Lehetetlenség feltételezni, hogy ez a leány akkor, amikor tettét elkövette, megítélni tudta volna, lehetetlen, hogy tettét szabad elhatározási képességének birtokában követte volna el. Minden modern állam büntető törvénye szerint felmentendő az a vádlott, aki elmebajos volt, midőn az inkriminált cselekményt elkövette. A magyar büntető törvénykönyv azonban nemcsak az elmebajt veszi fel olyan okul, mely a beszámítást kizárja, hanem a valóságos elmebajon kívül az elmebetegségnek olyan megzavarását, mely miatt a tettes akaratának szabad elhatározási képességeivel nem bír. A büntető törvénykönyv, midőn ezen szakaszt beiktatta, arra gondolt, hogy az elmebajon kívül vannak az emberi elmének olyan muló zavarai, a szellemi és lelki működésnek olyan átmenő biá nyai, melyek orvosi szempontból vett elmebetegséget még nem képeznek, de a szellemi erők oly megzavarását idézik elő a tett elkövetésekor, melyek kizárják az ítélt képességét és kizárják a beszámítást. — A törvény nem az orvosi véleményre bizza az elmebetegség ilyen muló megzavarásának meg-

állapítását. A bíró és pedig úgy a szakértő, mint az esküdtbíró van hivatva az eset összes előzményének és körülményeinek figyelembe vételével megállapítani azt, vajon a tett elkövetésekor a tettesnek elmebetegsége meg volt-e oly mértékben zavarva, hogy ennek folytán a tettet neki beszámítani nem lehet.

Nos hát vizsgáljuk meg együtt, mélyen tisztelt esküdt uraim, lelkiismeretesen ezen szerencsétlen leánynak lelkiállapotát, egész kedélyvilágát, elméjének működését, gondolkozásának irányát. Első sorban vizsgáljunk kell a vádlott egyéniségét. Terhelt családból származik: apja ránggöresökben szenved, anyja évek óta ájulásai rohamokban, ő maga állandóan fülzugásokban; mind olyan jelenségek, melyek alapos gyanút keltenek a vádlott központi idegrendszerének terheltégére. Ezt a terheltéget az orvosi szakvélemény is konstatálja. E mellett a vádlott egyénisége idős, állandóan évek óta lehangolt, szomorú, kedélye sivár és viasz-talan. Végzetes, romboló csapások érték. Évekig a legkínosabb bizonytalanságban és reménytelenségben élt. Nem tudta, vajon Erdős elveszi-e feleségül, vagy nem? Ebben a lelki állapotában öngyilkossági kísérletet követ el, felakasztja magát és a haláltól csak az menti meg, hogy a kötél leszakad vele. Majd bár becsületben nevelték és becsületére rendkívül feltékeny, megejtí a csabító. Folyton emészti lelkét a gondolat, hogy becsületét elvesztette, pedig mint szegény leánynak, ez volt egyetlen kincse. Terhességbe jut és szülés előtt tudja meg, hogy Erdős elhagyta Anyyira kétségbe esik, hogy ismét öngyilkossági kísérletet követ el, maró lugot iszik. A haláltól megmentik, de rendkívül kínos szüléssel életképtelen gyermeket hoz a világra, kit a gyerekágyból egyenesen a temetőbe visznek. Leuke eltompul minden iránt, élete sivárságát, céltalanságát és tartalom nélkülségét látja, érzi és ellenállhatatlan erővel vesz erőt rajta a melancholia, a buskomorság. Ilyen lelkiállapotban, midőn mindent elvesztve lát, kitör belőle az erőszakos cselekvény öntudatlan vágya, idegei felmondják a szolgálatot, elméje elveszti rendes működését, itékezni gondolkozni nem tud, hanem éveknek, keserves napoknak és álmatlan éjszakáknak mélyeséges fájdalommal egy szerte tör elő, előnti egész egyéniségét és jönnek a lövésak, melyekkel megöli Erdősöt. Aki olvassa Kraft Ebingnak, a világhírű elmegyógyásznak a buskomorságról melancholiáról tett észleléseit, látja, hogy az az ismertetés, melyet Kraft Ebing a buskomorról ad, a legtökéletesebben ráillik a vádlottnak lelkiállapotára és magaviseletére.

— Nem lehet kétségünk t. esküdt uraim, hogy a leányt szerencsétlen élete a buskomorságba hajtotta és a tett elkövetésekor elmebetegsége annyira meg volt zavarva, hogy akaratának szabad elhatározási képességétől megfosztva volt. De hiszen nem az elmebetegség teljes megzavarására mutat a tettesnek véghez vitele utáni magaviselete? *Megcsókolja azt, akit megölt, felemei, szépen fetteszi az ágyra, majd midőn hazamegy, anyjának azt mondja, hogy agyonütötte Erdősöt és mutatja kezeit, hogy „ezzel a két kézzel ütöttem agyon."*

Nem elmebeteg az ilyen buskomor, de lelki állapota olyan, melyről azt mondja Kraft Ebing, hogy a „beszámítás képesség feltételeinek ilyen, bár őrvjngés nélküli buskomorság keretében mozgó elmebántalmi állapotok által létrejövő megszűnésére kétség nem foroghat fenn. A tüntethetőség tudata jelen van ugyan, de a tett pillanatában elhomályosodott, a meggondoltság és a szabad választás meg van szüntelve."

— Ime, híven vázoltam ezen tragédia egész történetét. És ha tetemre hívjuk ezt a vádlottat, szembe kell állítanunk vele ennek az embernek vérlázító tettét, gonosz emlékezetét. Régi igazság, hogy „de mortuis nil, nisi bene", vagyis csak jót beszélünk a halottakról, de ez a kiméletre intő igazság nem kötelez hallgatásra, mikor a halott bűneinek megbélyegzésével, az élet kell megmenteni. Soha ez a leány, ki becsületben és tisztességben nevelkedett, sem isteni, sem emberi törvények ellen nem vétett volna, ha keserves végzete utjába nem hozza, egy teljesen megromlott lelkű embert, aki előbb megejtí szívet, azután elcsábítja és szomorú sorsát viselni kész, újra elébe áll, mint a szomorú végzet, míg tönkreteszí agyát, elméjét, gondolkozását, miután már összerombolta testét, szívét, lelkét a szerencsétlenség. Az utolsó

percben nem ügyvédi foglalkozásom sokszó sablonos módján, de erős meggyőződéssel ő mély meghatottsággal apellálok az esküdtbíró ságnak értelmére és szívére, egyaránt és kérem, bocssásanak meg a szegény, szerencsétlen, tönkretett, reményvesztett leánynak és annyi szenvedés után engedjék őt vissza a me leg családi körbe, hogy ott keressen feledés vigaszt és megnyihülést. Menték fel őt, t. esküdt urak!

A fölmentés.

A nagy koncepciójú védőbeszéd láthatóan nagy hatással volt az esküdtre, kik feszült figyelemmel hallgatták a védő asép szavait.

A replikák után az elnök összefoglalta a tárgyalás anyagát, majd az esküdtök tanácskozásra vonultak vissza. Negyed kilenc lehetett, midőn az esküdtök főnöke, Dani János kihirdette a verdiktet. Az esküdtök nem találták bűnösnek Bilicska Terézt, kit így a törvényszék is felmentett s azonnal szabadlábra engedett. Az egybegyűlt közönség az ítélet hallatára zajosan megéljenzete Nagy Sándor dr. védőt.

Az ügyész semmiségi panaszt jelentett be az ítélet ellen s így az ügy iratait a Kuriához terjesztik fel.

A szerelmes szerzetes büne.

— Meggyilkolta a rokonát. —

Távirati tudósítás.

Krakó, február 7.

A patrikani járásbíróság február 27-én kezdi tárgyalni Mazoch Damas szerzetesnek és kilenc társának bűnpörét. Mazoch Damast azzal vádolják, hogy unokatestvérét megölte és hogy a csestohai kolostor kasszájából ötezer rubelt ellopt.

A gyilkosságot különös módon fedezték föl. Mult év július 26-án Gidio falu patakjában parasztok egy ládát láttak uszni. A ládát kihálászták s a mikor fölnyitották, holttestet találtak benne. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy gyilkosság történt. Hosszas nyomozás után azt is meg tudták állapítani, hogy ki volt a meggyilkolt ember. Postahivatalnok volt a granicai postahivatalban és Mazoch Vencelnek hívták. Július 22-én Mazoch Vencel meglátogatta unokatestvérét, Damast a kolostorban. Szemrehányást tett neki, hogy miért követített neki egy könnyelmű teremtést feleségül. A rokonok heves szóváltásba elegyedtek, később azonban úgy látszott, hogy megbékéltek, mert a cellában, a hol mindketten nyugovóra tértek, csönd lett. Éjszaka azonban a szerzetes fölkel és baltával több ütést mért unokatestvére fejére. A megtámadott felbredi, a mire a szerzetes gyorsan abszoluciót adott neki. Rövid idővel utóbb az áldozat kiszilveredett.

A gyilkos erre behívta a kolostor szolgáját és közölte vele, hogy unokatestvére agyonlötöte magát. Másnap reggel a szerzetes a szolga és a kocsis segítségével a holttestet ládába tette és titkon elszállította a kolostorból. Utóközben aztán Mazoch Damas a ládát borzalmas tartalmával együtt a patakba dobatta. A kocsis és a szolgát azután megeskette, hogy a történetekről senkinek egy szót sem szólnak. Megfenyegette még őket azzal is, hogy rögtön meghalnak, ha titkát elárúlják. A gyilkos ezután unokatestvére özvegyéhez utazott, akinek azt mondta, hogy férje kivándorolt Amerikába.

A vádlott harminckét éves. Mielőtt a kolostorba vonult, földmiveléssel foglalkozott. 1895-ben lett szerzetes a jasznaporai Paulinikolostorban, ahol 1902-ben áldozópappá szentelték. Borzalmas tettének az volt az oka, hogy szerette az unokatestvére feleségét, akivel

ya is volt, mielőtt rokonához feleségül Utóbb megbánta, hogy a leányt másnak visszaakarta magának szerezni, ennek an utját állta a férj. Letartóztatták a asskét is, akit azzal vádolnak, hogy szese a szerzetesnek.

Elgázolt Aradmegyei főszolgabíró.

Súlyos baleset a színház előtt. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 7.

Ma este fél hét órakor az Atzél Péter-utn egy fűres sörös kocsi elé fogott lovak, elék Sanka Vilmos nyugalmazott világosi főszolgabíró, akinek fején átmentek a kocsi kelei, azt összetörték, arcát összezúzták, jobb lábát súlyosan megsebesítették. A különben is egészséges fizikumú öreg úr igen súlyos sérüléssel került a kórházba és az állapota annyira veszedelmes, hogy kihallgatható sem lehet. Betegágya mellett rokonsága virraszt.

Abban az időben, mikor a szerencsétlenségtörténet, az Atzél Péter-utcában igen nagy forgalom. Kocsi kocsi megett rohog és a kívülről szűk uttesten valóságos művészet, de benne istenkísértés is a gyalogjárás. A járdáig két lépésre húzódik a lóvasuti sín, és a városi bérház között körülbelül négy méter széles aszfalt sávon kell lebonyolódnia autobusznak, a teher és személyszállító forgalomnak. Az Atzél Péter-utca összekötő ere két nagy városrészeknek. Itt áll a színház is, továbbá nagy forgalmu szálloda, amelyek gyors zökendést teremtenek. Ezen a helyen tehát tövisű óvatossággal és kettőzött figyelemmel szabadna csak a kocsiknak haladniuk, nehogy áberületbe kerüljön a szabadjára hagyott és id kocsis temperamentum. Sanka főszolgabíró agikus sorsát is ez idézte elő.

Zászló Dameter tizenhat esztendőse fiu hajtotta a teherkocsit, amely a Forrai-utcából a chreier-féle sörraktár elől már oly meg nem engedett sebességgel hajtott ki, hogy csak az utasarkon őrt álló rendőr figyelmeztetésére tudta elkerülni a lóvonattal való összeütközést. A kocsis, mikor befordult az Aczél Péter-utca, megrántotta erősen a gyeplőt, mire a lovak rágtatni kezdtek. A színház előtt Wadowszky Juszta üzlete irányában akart az uton átjutni Sanka Vilmos. A lovak elütötték, a földre esett, a kocsi kerekei alá került és fején, arcán, lábán igen súlyos csonttöréseket, zúzódásokat, továbbá belső sérüléseket szenvedett. A lovakat egy rendőr fékezte meg és így nem sikerült a fiatal kocsisnak megszöknie, noha ezt megkísérelte.

Nagy embertömeg verődött össze a szerencsétlenség színhelyén, hol csakhamar megjelentek Grumász László dr. ügyeleter rendőrtiszt és Kabdebó György tisztí orvos, aki a főszolgabíró első segélyben részesítette, majd a mentőkkel a kórházba szállíttatta.

A rendőrség a kocsist előállíttatta, mint hogy azonban apja jó módú aradi iparos, szabadlábú helyezett. Kihallgatásakor azt vallotta, hogy a Forrai-utcában egy Gyula nevű román leányt vett fel a kocsijára és azzal beszélgetett, tehát nem fordított elég figyelmet a lovakra és ezért került veszélyes helyzetbe, mikor a lóvonattal találkozott a Forrai-utcaából jövővel. Az Aczél Péter-utcában — ugymond — autobusznak jött a háta megett és valószínű, hogy a lovak eitől ijedtek és uarítottak meg. Tagadta, mintha szándékosan, vagy hibájából követte volna el a főszolgabíró elbűtését. A rendőrség megindította ellene az eljárást.

Grumász dr. megjelent a kórházban, hogy a szerencsétlenül járt főszolgabíró kihallgassa, azonban az orvosok ezt nem engedték meg, mert a beteg állapota oly kritikus, hogy a beszéd értelmére vált volna.

Sanka Vilmos, akit Aradon igen sokan ismernek, Aradvármegye szolgálatában állott, mint főszolgabíró. Minthogy nyugalomba vonulásakor a vármegyének még nem volt nyugdíj alapja, kegydíjat élvezett. A Teleky-utca második számú házában lakott nővérével. Egyik leánya Hanthó Jenő tornovói főszolgabíró felesége.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színházi műsor:

Csütörtök: Leányvásár, operett. A) bérlet. Péntek: Leányvásár, operett. B) bérlet. Szombat: Mikádó, operett. Új betanulással először. C) bérlet.

Vasárnap: Délután: Orfeusz a pokolban, operette.

* Diósy Nusi temesvári vendégszereplése. Tegnap este Diósy Nusi, az aradi színház primadonnája a temesvári színházban eljátszotta a Leányvásár Lucsi szerepét, mert Gyenge Anna tudvalegleg megszokott főlegényével, a dallamos nevű Rosner Dávid volt ujaradi gabonabevásárlóval. Az aradi primadonnának őszinte nagy sikere volt, amint a temesvári lapokban olvassuk. A Temesvári Hírlap többek között így ír:

„Tegnap este Diósy Nusi, az aradi színház primadonnája vendégszerepelt a temesvári színpadon és ő játszotta el a Gyenge Annus által hűtlenül cserbenhagyott szerepét. Diósy Nusi kitűnő énekével, temperamentumos és deccens játékával nagy sikert aratott. Pompás toalettjei is kitűnően hatottak és szereplése — kár hogy csak vendégszereplés volt — határozottan emelte a Leányvásár előadásának megszokott színvonalát.”

A Délmagyarországi Közlöny szintén dícséri a primadonnát, akit a kritikus meg is interjúvolt. Kiderült a párbeszédből, hogy Krecsányi pár hónappal ezelőtt szerződést akarta a művésznőt, de nem tudtak megegyezni a gázsit illetőleg. — Ami késik, nem múlik — mondta most Krecsányi — a temesvári közönség szereti az aradi primadonnákat. Most például Felhő Rózsit szerződöttem le.

* Magyar primadonna Németországban. Haller Irma, a temesváriaknak öt éven keresztül dédelgetett primadonnája, szeptemberben távozik sikereinek színhelyéről. Krecsányi direktor ugyanis nem újította meg vele szerződését és így a primadonna — mint azt ma egy újságíró előtt kijelentette — Németországba szerződik. Hogy melyik német színpaddal folytat tárgyalásokat, azt egyelőre nem árulta el, de saját kijelentése szerint szerződötése már perfekt.

* Szenes Fülöp Aradon. Megemlékeztünk arról, hogy Szenes Fülöp, a kiváló portréfestő külföldi tanulmányutját megelőzőleg hosszabb tartózkodásra Aradon telepedett meg. A művész munkássága iránt az aradi műpártoló közönség körében általános érdeklődés nyilatkozott meg és várakozással tekintenek Szenes Fülöp első, Aradon készülő nagyarányú festménye elé. Az országos hírű portréfestő ugyanis most Montag Manoné és kis leánya életnagyságu képén dolgozik. Szenes Fülöp néhány nap előtt szemgyulladásban megbetegedett és ez késleltette a nagy kép befejezését, azonban a jövő héten minden bizonnyal elkészül a művész munkájával. Azok, akiknek a készülő kép alkalmuk volt megtekinteni, a legnagyobb elismeréssel nyilatkoznak Szenes Fülöp legújabb alkotásáról, amely felfogás, technika és

egyéni erő tekintetében méltóképpen sorakozik a művész legjobb portréi mellé. A portré teljes befejezése után Szenes Fülöp valószínűleg fog alkalmat találni arra, hogy művészi munkáját kiállítsa és a közönségnek is bemutatassa.

* Mikádó reprize. E hét érdekes eseménye lesz a Mikádó operett reprize. A színház elvezető igazgatóján már teljesen elkészült a közelgő nagyszerű operettjének előadásával és csak az utolsó színpadi próbák vannak hátra, hogy aztán szombaton hatalmas erővel éledjen újra az a siker, amely a Mikádó előadásait, még nem is olyan régen, kísérte. Az operette az egész énekesnélyzetet foglalkoztatja és a szereplők nagy igyekezettel készülnek elő a nagyhatású reprize. A színház igazgatója is ambícióval készül a szinte bemutatásámba menő előadásra, új díszletek és új jelmezek készültek a Mikádó szombat esti premiérére. A főszerepeket Diósi, Neogrady Dóra, Nógrádi Matvin, Fekete Aranka, Gyöző, Huszár, Polgár, Ladizslay játsszák.

* A Góth pár az aradi újságírókért. Az aradi újságírók az aradi színházban február utolsó napjainak valamelyikén a Segítő Egyesületük javára előadást rendeznek. Színpadon kerül a Papa, Flors és Caillavet páratlanul finom tónusu vígjátéka, amely Aradon sorozatos zsúfolt házakat vonzott. Az újságírók segítő egyesülete javára megtartott előadás a bemutatónál is nagyobb érdeklődésre számíthat, mert a két főszerepben az újságírók felkérésére Góth Sándor és Góthné Kertész Ella, a Vigaszínház kitűnő művészpárja lép fel. Góthék csodásan szép és nemes művészete az aradi közönség előtt méltatásra nem szorul. Évek óta látja őket legkedvesebb vendégeikül. Amikor idejönnek, hazajönnek.

* Vasárnap délutáni előadás. Az idei műsor egyik legnagyobb sikert aratott darabja, „Orfeusz a pokolban” kerül színre vasárnap délután. Az operette szereposztása a régi.

* Casals Pablo egyetlen hangversenye február havában. Rendezi Weiss Leó. Telefon 230.

* Pinkerton detektív utolsó fellépte. (Az Apolló detektívdramája) Holnap, csütörtökön mutatja be utolsó előadását az Apolló színház azt az izgalmas detektívdramát, amely tegnap és ma zsúfolt házat vonzott. Pinkerton alakja ebben a drámában jelenik meg először a vászonlapon és a közönség teljes meglepődéséből és elragadtatásából kétségtelenül megállapítható, hogy megállta a helyét nagyvárú riválisaival: Sherlock Holmes-szal és Nik Winter-rel szemben. Pinkerton első nyomozása, amelyet a vászonlapon végez, felette bravuros és idegizgató. Viasszafojtott lélekzettel lesi a közönség nyomozásának minden frázisát és élvezetet nyújt látni, hogy miként dolgozza ki a sötét titok szálait és miként jut el veszedelmes kaland után a befalazott pincéhez, amelyben egy szerencsétlen ember élet-halál között lebeg. Az érdeklődő detektívdramán kívül holnap kerül utolsó előadásra Az uszorás című társadalmi dráma is, amely másik slágere a nagyszerű műornak. Péntekre ismét nagy meglepetést készít elő az Apolló igazgatója. 177

* A négy ördög reprize. Az Apolló színház igazgatója a közönség köréből érkezett többoldali felszólításra péntekre és szombatra meghozatja A négy ördög filmjét, amely — mint ismeretes — néhány hónappal ezelőtt óriási feltűnést keltett. 177

* A lélekkufar mágnás. (Az Uránia óriási szenzációja.) Régen volt olyan érdeklődő attrakciója az Urániának, mint a lélekkufar mágnás, ez az izig végig kortörténet, társadalmunknak rettenetes bűneiből egy marékra való. Ott leselkedik a sötét bűn a szegény ember viskója, a munkásleányok műhelye, a polgári osztály nyugodt jóléte, de még a milliomosok palotái körül is, hogy alkalmas pillanatokban lecsapjon és elragadja a család féltett kincsét, személynét, a tudatlan, hiszékeny, ártatlan leányt. Az Uránia képe egy grófi kerítőnek és egy milliomos leánynak regényét mutatja be olyan idegizgató szituációkban, melyek méltán hívják fel az általános érdeklődést. Ez a kép a kinematográfia egyik legnagyobb remeke, mely lényegesen hozzájárul a leányvédelmi liga akciójának sikeréhez. A nagyszerű és nagyértékű

képet még csütörtökön és pénteken mutatja be az Uránia. 175

* Asta Nielsen az Urániában. Szombaton ismét Asta Nielsené lesz minden érdeklődés az Urániában. Az arany hatalma című nagyszabású drámában lép fel a nagy dán tragika. A szenzáció számba menő premierre már most felhívjuk a közönség figyelmét. 175

Khuen a királynál.

(A bécsi tárgyalások.)

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

Bécs, február 7.

A miniszterelnök bécsi tárgyalásai ma fordulóponthoz értek: ő is és osztrák kollegája, Stürgkh gróf is teljes egészében összemérték álláspontjukat s ma délelőtti tanácskozásuk során kitűnt, hogy bár számos találkozó pont van a két kormány föllogása között, több kérdésben az ellentét még mindig áthidalhatatlan. Azonban a tárgyalások sima befejezésének reményét egyik félén sem adták föl.

A képviselőház mai ülésén úgy határozott, hogy hétfőn ül újra össze, napirend szerint a „további tenivalók megállapítására.” Ez ülésen fog nyilatkozatot tenni a miniszterelnök.

Távirataink ezek:

Nincs megegyezés Khuen és Stürgkh között.

Délelőtt tíz órakor Stürgkh gróf osztrák miniszterelnök fölkereste Héderváry Károly gróf magyar miniszterelnököt a magyar Házban s két és félóra hosszáig tanácskozott vele. Alighogy Stürgkh gróf eltávozott, Hazai Samu ment be Héderváry Károly gróf miniszterelnökhöz.

A két miniszterelnök tanácskozásairól ezeket a részleteket jelentik:

A tanácskozás elején Stürgkh kifejtette az osztrák kormány álláspontját a javasolt változtatásokra vonatkozóan. Az osztrák kabinetnek ez az álláspontja teljesen megegyezik a hadügyminiszter felfogásával, úgy, hogy mind a két fél, amellyel a magyar kormánynak tisztába kell jönnie, ugyanazon az alapon áll. A magyar kívánságok egy része nem ütközik nehézségekbe. Ugy látszik, hogy a tárgyalás még egy ideig el fog húzódní. A helyzet az ellenzéki pártokkal való kibékülés szempontjából egyáltalában nem kedvezőtlen. A magyar miniszterelnöknek mindenestre türelemmel kell folytatnia a tárgyalást, mielőtt sikerülni fog művét befejeznie.

Formális ülés a Házban.

A Ház ma délelőtti formális ülését tudva levőben abban a reményben hívták össze, hogy a miniszterelnöknek már ma módja lesz nyilatkozatot tenni a politikai helyzetről. Mivel azonban a kormányelnök bécsi tárgyalása váratlanul elhúzódott, a mai ülésén úgy határozott a Ház, hogy hétfőn újra összejön. Bejelentette az elnök, hogy a dési törvényszék Inczedy Samu bárót, a széki kerület képviselőjét, gondnokságra állította helyezte; a kerületben tehát új választás vált szükségessé.

A rövid, alig öt perces ülést megelőzően s még hosszan az ülés után is élénk volt az élet a folyosón.

Khuen holnap megy a királyhoz.

Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök holnap, csütörtökön délelőtti audiencián jelenik meg a király előtt, hogy az osztrák miniszterelnökkel és a közös miniszterekkel folytatott tárgyalásairól beszámoljon.

Bécsből jelentik: Khuen Héderváry Károly gróf miniszterelnök ma délben Burián közös pénzügyminiszter látogatását fogadta s vele egy óráig tanácskozott. Khuen gróf szombaton visszautazik Budapestre s érintkezésbe lép azokkal a szakminiszterekkel, akik a katonai javaslatok megszövegezésénél közreműködtek. Tárgyal azután az ellenzékkel, majd ismét Bécsbe utazik a királyhoz és csak kedden tehet nyilatkozatot a parlamentben.

Aradi szenvedések.

*

— Jegyváltás a premierre. —

Valamikor réges-régen egy Herkules nevű kiváló gentlemant az a szomorú sors érte, hogy do'gozni kellett neki. Herkules némi munkát ezzel nekem is adott, mert nekem viszont meg kellett tanulni, hogy a kitűnő munkaerő mit végzett. Ugy homályosan emlékszem rá, hogy a lernai hidrának levágta a fejét, egy Angias nevű embernél szobaleányként működött s eselédkönyvébe — miután 14 napra felmondott — azt irták, hogy jól végezte a munkáját és a zongora alját is kikaperte. Ellopott egy övet, amely valami ókori bank safe depositjában éberren őriztek és hasonló nehéz dolgokat vitt véghez.

Bizonyos tisztelettel adózom még mindig Herkules ur iránt, de mégis kénytelen vagyok kijelenteni, hogy szerencsése volt. Amint a közmondás tartja, olyan szerencsése volt, mint egy áznak, esetleg galynak. Most élne Herkules, most olyan munkákat bízhatnék rá, hogy képtelen volna elvégezni.

A helyzet ugyanis a következő: A Hesperidák aranyalmájának megszerzése nehéz dolog volt, de nem lehetetlen. Ezt Herkules el is végezte. Most azonban azt mondanám Herkulesnek:

— Sir! Itt van egy forint ötven krajcár, vagy ha jobban tetszik, két drachma husz. Szíveskedjék ezért nekem a legközelebbi operótpremierre egy földszinti jegyet hozni!

Ha valaki ezt nekem mondáná, én azt felelném vissza, hogy miért nem kívánja mindjárt, hogy egy olyan gyilkost mutassak, akit az esküdtszék elítélt? Herkules azonban, mint a viszonyokkal nem ismerős, esetleg beugrik.

Elképzelem, hogy mi történne ilyenkor. (Megjegyzem, roppant élénk fantáziám van. Még azt a korszakot is el tudom képzelni, mikor a jobb cipőm legelső gombja már fel lesz varva.) Herkules először is érdeklődni kezd, hogy mikor lehet jegyet váltani a premierre. A plakátokon elolvassa, hogy „jegyek már a premier előtt két nappal váltathatók a színházi pénztárnál”.

Herkules délután két órakor elhelyezkedik a Városi kávéház utolsó ablakánál s ezzel elveszi előlem a kilátást. (Más úgy se tudna tenni.) Vár szegény türelmesen három óráig s mikor kinyitják a pénztárt, akkor elsőnek tolong be. A pénztárnál egy hölgy fogadja s igen kedvesen megmagyarázza neki:

— Kérem az tévedésből volt úgy hívva! Csak az esti pénztárnál lehet majd a premierre jegyet váltani!

Herkules illedelmesen köszön, eltávozik s elhatározza, hogy este nyból eljön. Közben azonban betéved a kávéházba s — mindenkit érhet baleszt — billiárdpártiba bonyolódik. Este hét órakor, mintán nincs vége a billiárdpártinak — boy hozat s azt küldi el jegyért.

— Oh dicő kegyelfutó Dromoszfi! Ha az istenek megengedik reked, hogy szerencsével járhasz, akkor kiváló jutalomra tarthatasz számot. Megfestetem képedet a Poikilé számára!

Boy el, boy tíz perc múlva vissza. Eredmény 0:0, korner-arány 2:0 a boy hátának kárára. Jegy: holnap reggel.

Herkules az egész éjszakát fentölti, hogy első lebesen másnap a pénztárnál. Másnap két embernek betöri a fejét, boxerrel végig vezetve megtartja első helyét az ajtó előtt, huszonhárom fogat kitör, tizenhat embert súlyosantestisért, harmincegy lovagias ügye támad, de végre beérkezik a pénztárhoz elsőnek. Ezuttal egy zordképű ur fogadja, kinek a fején egészen különös kármátlan kalap van.

— Egy jegyet kérek... — mondja elhaló hangon Herkules.

— Már nincs, már mind elfogyott!

Délben egy sovány, vézna ember állított be hozzám.

— Óh uram — szólított meg — ugy-e nem ismeresz meg. Én vagyok Zeis fia, Alkeidés Heraklész. Uram, a munka amit rám bízta, pocsékká tett. Ha azt kívánod, hogy keressem meg Győző hangját, azt megteszem, de olyat bízta rám, amit még a halhatatlan istenek sem tudnának véghezvinni. Hisz arra a premierre nem is engednek be senkit. Uram, én tegnap este utolsónak mentem el könyörögve, hogy adjanak jegyet, ma pedig a halandók előtt az első voltam, aki beléptem a csarnokba. S uram, már nem volt jegy! Biztos, hogy az alvilág gonosz erői vitték el s miú a rózsás-ujju hajnal széthintette sugarait, nem volt már egy sem. D.or.

Tisza István a leánykereskedelemről.

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

Budapest, február 7.

A Magyar Nemzeti Múzeum dísztermében ma este Tisza István gróf „A társadalom feladatai a leánykereskedelem elleni mozgalomban” címen előadást tartott. Az előadásou nagyszámú díszes közönség jelent meg, akik közt Tisza Istváné grófné és Andrássy Gyula gróf felesége is jelen volt. Az előadást Giesswein Sándor országgyűlési képviselő nyitotta meg, üdvözölte Tisza Istvánt és felkérte előadása megtartására. Ezután Tisza István lépett az előadói emelvényre és tartotta meg előadását, melyet a közönség mindvégig ólák figyelemmel kísért.

— Bevezetésül a nagyközönség támogatását kérte az egyesület részére, amely a leánykereskedelem ellen küzd. Kifejti az egyesület célját, amely cél nem lehet a prostitúció megszüntetése; ezt konstatálja, hogy mindjárt szétrombolja az illuzióját a hibásan gyengének nevezett női nemnek. De akárhogy vizsgáljuk is a prostitúció kérdését, az végig kíséri az emberiség történelvét. Az asszony mindig példája volt a férfiak és a mai társadalmi berendezkedés, a csaladalapítás nehézségei, az általános erkölcsi züllöttség egyre jobban terjesztik a mélyt és nem tüntetik el magát a baj, míg annak forrását nem tudjuk megszüntetni. Hasznos munkát végez azonban mindenké, aki a terjedő hibás érzékiséget gyökerében támadja meg. Nagy erővel mutat rá az iskolai és a házi nevelés feladatra és azt fejtegette, hogy a nőknek kell a női ideál előtérbe tolasával a férfiakat magasabb erkölcsi felfogáshoz vezetni. Akárhogyan vesszük is a prostitúció kérdését, abban meg kell egyeznünk, hogy ebben a szomorú jelenségben két szégyenteljes intézmény fejlődött ki: a kerítés és a rabzoltság. Ezekben kell a társadalomnak az állam segítségére sietnie, mert a büntető törvénykönyv és a rendőrség működése e téren nem elegendő ezek elfojtására, mert ezeket bizalmatlansággal fogadják. Az igazi és nagy szolgálatot, a detektív szolgálót a társadalomnak kell végeznie, másfelől ennek kell ellenőrizni a hatóságokat, minthogy,

sajnos Magyarországon a hatóságok nem mindenütt teljesítik lelkiismeretesen kötelességüket. Dicsérettel emlékeznek meg a budapesti rendőrségről, amely e téren bátran felveszi a versenyt, bármely hason intézménnyel.

— Az első feladat a megelőzés, a visszatartás, hogy azoknak, akik a nyomorultak közé belesodortak, alkalom nyíljon, hogy a társadalomba visszatérhessenek, javulásukat elő kell segíteni és hangoztatja bizonyos átmeneti intézkedések szükségességét.

Befejezésül kijelentette Tisza gróf, hogy nem akar érzelmi momentumokra hatni, mert gyakorlati munkát kíván végezni. Felszólítja a férfiakat és nőket, hogy idejüket, amelyet a jótékonyág gyakorlására szánnak, fordítsák erre a célra. Bizalommal reméli és várja a társadalomnak közreműködését.

Az előadás befejeztével Giesswein Sándor mondott a közönség nevében köszönetet az előadásért, amelyet a jelenlevők lelkes tapsal jutalmaztak.

HIREK.

Érdekes eljegyzés.

(Megyeri Krausz Lili öt milliós hozománya.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, február 7.

Tegnap este özeveg Beretvás Endréné Wahrmann René Andrásy ut 23. számú palotájában intim családi estély keretében Fontenay Károly vikomte eljegyezte megyeri Krausz Lilit, Wahrmann René egyetlen gyermekét. A menyasszony most mult tizenhét éves, gyönyörű, karos termetű fiatal leány. A vőlegény, a szeretetreméltó Fontenay Lajos francia főkonzul fia, huszonnégy éves sem mult, művészi hajlandóságú fiatalember, festő. Először a Művészeti kiállításán állított ki, e téren Párisban voltak komoly sikerei néhány egészen egyéni tájképpel. Az eljegyzésre a két család tagjain kívül csupán Széchenyi Béla gróf és Wodianer Albert volt hivatalos.

Krausz Amália Lujza kisasszony a legjobb magyar pártik közül való: hozományul az apai örökségét, öt millió koronát kapja, de ezenfelül ő az egyetlen örökös édesanyjának is. Özeveg Beretvás Endréné vagyonát tíz millió koronára becsülik hozzátartozói. Az esküvő tavasszal lesz, valószínűleg április elején, a Jézus szent szive templomban. A felejtethetlen emiáki bölcös és egyszerű Wahrmann Mór unokája e házasságával a Bourbonokkal jut rokonságba. A Fontenay-család vérrokonságot tart a Bourbonokkal.

A vőlegény apja, Fontenay Lajos vikomte egyébként szintén avanszál. Hír szerint Brüsszelbe követségi tanácsosnak nevezi ki a köztársaság. Ma déiben egész bucajúrás volt az Andrásy-uti palotába. Az előkelő világ, arisztokraták és milliomosok, gratuláltak az ifjú párnak.

— Az aradi utcai harcban elesett honvédek emlékezete. Arad város polgársága a soha el nem múló hála érzetével adózik az 1849. február 8-iki utcai harcban elesett honvédek emlékezetének. A halhatatlan hősök emléke iránt érzett kegyeletünket a róm. kat. templomban megtartandó istentisztelettel fejezzük ki. A gyászmise február hó 8-án délelőtt 9 órakor kezdődik, melyre Arad város és Aradvármegye összes tisztviselőit, az iskolák tanárait, tanítóit, tanuló ifjúságát, valamennyi egyesületet és Arad város összes polgárait van szerencsém meghívni. Varjassy Lajos a. k. polgármester. Az istentisztelet után a közönség kimegy a régi temetőben lévő honvédsirhoz, amelyre Arad

város közönségének koszoruját Kovács Vince kultúratanácsos helyezi el. — A gyászmisére Varga Imre temetkezési vállalatának főnöke Sebes Béla impozáns katalokot állítottatott a minoriták templomában. A katalok angyal szobrát Albert Andor mintázta.

— A dán király nagybeteg. Koppenhágából jelentik: A dán király állapota rendkívül komoly. Az orvosok tüdőgyuladást állapítottak meg nála. Testének hőmérséklete tegnap este 39.4 fok volt. A király környezetéből jelentik, hogy a király az éjjelnek egy részét eszméletlenül töltötte.

— Az Aradi Közlöny előfizetőihez. Az Aradi Közlöny Nagy Képes Naptárának szétküldése úgy helybeli, mint vidéki előfizetőink részére teljes befejezést nyert. Felkérjük mindazon t. előfizetőinket, akik a naptárra jogosan igényt tartanak, de azt tévedés folytán nem kapták meg, hogy ebbeli kívánságukat az Aradi Közlöny kiadóhivatalával közöljék, s amennyiben kérésük jogos, úgy az elintézését nyer.

— Egy uriaszony, akinek sok baja van. Özeveg Kintzsig Ferencné három ízben jelentette fel Arad város árvaszékét a belügyminiszternél és mindannyiszor amiatt, hogy a sajtót az árvaszék tagjai az ő rovására részrehajlóan informálták, de legutóbb még azt a vádat is emelte ellenük, hogy ők akadályozzák meg Dénes nevű fiának visszatérését az anyai házba, mert mesterségesen és fursangosan emelnek akadályokat a belügyminiszter ama rendeletének végrehajtása elé, mely az aradi árvaszék által az anyai hatalma alól kivett fiát neki visszaadja. A feljelentések megjárták az összes fórumokat és a sorrendben az elsőt a város közigazgatási bizottsága alapos vizsgálat után már régebbe felve tette. A másodikat a közigazgatási bizottság kiadta a gyámügyi felelőviteli elbizottságnak eljárás céljából és özeveg Kintzigné ez ellen is panasszal élt a miniszternél. A miniszter visszaküldötte a feljelentést a közigazgatási bizottságnak és azt mondta, hogy csak ez illetékes annak eldöntésére: vajon szükséges-e, hogy az egyik helyi lapban megjelent cikkért az árvaszék tisztviselői ellen eljárás induljon meg? A közigazgatási bizottság úgy döntött, hogy nem szükséges. A harmadik feljelentés, melyet ugyancsak annak a lapnak egy másik cikke miatt és fiának állítólagos eltűntetése miatt adott be, a közigazgatási bizottság ma tartott ülésében szintén alkalmatlannak találta bármilyen megtorló lépés megtételére.

— Eljegyzés. Loránt Emánuel az aradi Hungária textilgyár igazgatója eljegyezte Schlesinger Ilonkát, Schlosinger Albertné leányát Kassáról. (Minden külön értesítés helyett.)

— Menyasszonyi kelengye és alkalmi ajándékok legolcsóbb beszerzési forrása Fischer Mór Arad, üveg, porcellán, lámpa- és díszműáru kereskedése Andrásy-tér 20. Városi és megyei telefon 568

— Nyolcszáz ezer korona ügyvédi honorárium. Ezt a hatalmas összeget követeli ügyvédi honoráriumként Marostorda vármegyétől Coroján Gyula dr. ügyvéd. Egy régen húzódo ügyben a maroshévi urbéreszek arányosítási pörében képviselte Coroján a falu földműves lakosságát. Ebben a pörben kötött ki magának ezer hold arányosítási jogot és ezt a még nem létező jogot szinleges szerződéssel eladta ötszáz ezer koronáért az urbéreszeknek. Az ezer hold körül pör támadt, melyet természetesen minden fórumon elveszített az ügyvéd, aki most az urbéreszek helyett Marostorda vármegyét perli nyolcszáz ezer korona ügyvédi honoráriumért.

— Békét kötnek a románok? Az az elkésett hirdeti a magyarországi románok két pártfrakciójának aradi orgánumai felvitatnak: béke terveket pattentott elő. Budapesten hosszas tanácskozásokat folytattak az ismeres Vajda-Goga ügyben. Ennek a becsület-bíróságnak a tárgyalásain merült föl az a gondolat is, hogy a románok belső békéjét állítsák helyre és a mai torzalkodásokat szüntessék meg. A béketárgyalások még a kezdet kezdetén vannak és egyelőre az is kérdéses, hogy Aradon lesznek-e vagy másutt. A Tribuna köré csoportosuló románok azzal a kívánsággal megy a béketárgyalásokba, hogy az ellenszót, a Romanul vigyék el Aradról és ezzel állítsák vissza a Tribuna számára a régi helyzetet.

A románok között dúló háborúság ügyében ma a következő levelet kaptuk: Igen tisztelt szerkesztő ur! Egy, a becses lapjának mai számában közölt cikk a „Tribuna” és „Romanul” között dúló és az ellenfeleink féltelensége következtében a nyilvánosságra is jutott vizályokkal foglalkozik. E cikknek reám vonatkozó részét kérem az alábbiakban helyreigazítani: Nem felel meg a valóságnak dr. Pop Cs. István országgyűlési képviselő urnak azon állítása, hogy január 29-iki estén többször gyanúsán jörférvé látott engem a Központi szállodában. A Központi szállodának rendes mindennapi vendége vagyok és említett estén is — mint rendesen — feszületem hetértem a szokott időben. Dr. Micles ügyvédjelölt urat kivéve, a románok közül senkit sem láttam a helyiségben, de ha láttam volna is, nem tulajdonított semmi fontosságot az esetnek, mert 8 és fél óra tájban még nem tudtam a „Romanul”-ban közölt cikkről, melylyel Sceopul József kollégám becsülete ellen törtek. Utólagosan, mikor e rut és a román sajtóban precedens nélküli támadást egész förtelmességében megismertem, felháborodtam és ha én vagyok a megtámadott, ugyanazt a megtorlási módot választom, melyet megbántott kollégám. Ugyanez áll a Calnicean, Sevicz urak és Olariu lelkész vallomására nézve is. Senkinek közölök nem mondtam, hogy Sceopul József kollégám le akarja löni a „Romanul” igazgatóját. Az elsővel mult évi szeptember 14-ike óta nem beszéltem, azóta is csak kétszer találkoztunk az utcán, anélkül, hogy beszélünk volna egymással. Ezen cáfolatot fenntartom mind azok számára, kik említett valótlanosságokat — azon világos szándékkal, hogy a közvéleményt félrevezessék és hangulatot teremtsenek azok javára, akik tettük felelősségét maguktól elhárítják — újra előmernék hozni. Fogadja szerkesztő ur legőszintebb tiszteletemnek nyilvánítását: Giurgiu Gyula, a Tribuna felelős szerkesztője.

— Lóhús-mészárszék Aradon. Reich Ernát gyulsi mészáros lóhús mészárszékét akar Aradon létesíteni és erre hat évi kizárólagos engedélyt kért a tanácstól, aki azonban annak kimondása mellett, hogy monopoliomot nem ad, áttette az iratokat véleményadás céljából a rendőrséghez, hogy nyilatkozzék, vajon van-e elég hely a végőhidon lóvágás céljaira. Reich ma megjelent Varjassy Lajos polgármesternél és újabb beadványt adott át neki, amelyben kijelenti, hogy az esetre, ha kizárólagossági jogot kap, akkor a szükséghez mérten több mészárszékot rendez be, továbbá felállít Aradon egy kolbász és szalámi gyárat, amely lóhúst dolgozik fel, aztán berendez egy alkoholfmentes éttermet, ahol levesből, húsból és főzelékből álló ebédet negyven fillérért fog kiszolgálni. Kötelezni akarja magát arra, hogy mindenkor 50%-al olcsóbban mérje a lóhúst, mint amennyi a marhahúsak az ára Aradon. A tanács szombati ülésén foglalkozik a beadvánnyal.

— Koszorúmegváltás. Lengyel Tivadár tíz koronát küldött Korber Gáborné ravatalára szánt koszorú megváltása címén szerkesztőségünk címére a polgári jótékony nőegylet javára. Az összeget rendeltetési helyére juttattuk s az elnök ezúton mond érte köszönetet.

— Elzalogosított varrógép. Popovits Mihály, a Singer varrógépraktar főnöke, feljelentést tett ma a rendőrségen két asszony ellen, akik megjelentek az üzletében azzal, hogy varrógépet akarnak vásárolni. Az egyik Gál Jánosnénak a másik Szabó Imrénének mutatkozott be és az utóbbi azt mondotta, hogy a férje vasuti alkalmazott Pécskán és ő veszi a gépet. 115 koronában meg is alkudtak, 10 korona előleget adtak, Szabóné aláírta a szerződést, melynek értelmében havonta 10 koronát törleszt. Popovits másnap kiküldte egyik alkalmazottját Pécskára, hogy a vasúttal is irassa alá a szerződést, azonban az előjáróság arról értesítette, hogy Szabó Imre már öt év előtt elköltözött Pécskaról ismeretlen helyre. A kereskedő látva, hogy az asszonyok megkárosították őt, az aradi zálogházakban érdeklődött és megtudta a Salacz utcai zálogüzletbe, hogy ott még a vétel napján elzalogosította a gépet. A rendőrség keresi az asszonyokat.

— A betörő Messenger-Boyokat elfogták. Temesvárról jelentik: Az özvegy Salgó Miksáné és a Tauber és Weinberg-cég kárára elkövetett betörés tettesei, Rácz István, Ruzsás János és Komán Antal Messenger-Boyok tudvalevőleg a betörés után megszöktek. Makón ma elfogták őket.

— Ünnepeit merénylő. Miskolcra jelentik: Az esküdtbírósg ma tárgyalta Heinemann Lajos jómódu miskolci kereskedő büntetését. Heinemann, aki féltékeny volt a feleségére, civódás közben rálőtt az asszonyra, azután önmaga ellen fordította a revolvért. Mindketten megsebesültek, de felgyógyultak. Az esküdtbírósg ma felmentette Heinemannt. A hallgatóság megéljenezte az ítéletet s amikor az elnök kiírtette a termet, a folyosón folytatták a tüntetést. Heinemannt és védőjét vállukra emelve vitték ki a törvényszéki épületből.

— Fedák így ír: Tisztelt doktor ur! Mikor abban a rendkívüli szerencsében részesültem, hogy az angol Felsőgek előtt énekelhettem, a Felsőgek asszony kérdésére, hogy mivel tüntetem el hites magyar szeplőmet, csak annyit feleltem: „Havasai Gyopár Crém“ Felsőg! Gratulálók, mondta ő kegyesen. És ugyanezt mondom én Önnek. Fedák Sári. 5098

— Egy Kárpáti-féle fejfájás elleni pastilla 5 perc alatt megszüntet mindenféle főfájást. 1 üveg 12 adaggal 1 korona. Kapható kizárólag a készítőnél Kárpáti János gyógyszerárán Arad, Boros Béni-tér. 4676

— Páratlan alkalmi bevásárlás. Tulhalmozott raktár miatt bevásárlási áron árusítja Weinberger Ferenc ékszerés Arad, Andrassy-tér 20. (Fischer Eliz-palota) remek szép ékszeréit, zsebóráit és ezüstnemű raktárát. Telefon 439. 6029

— Biró Lajos: Gloria és Kober Tamás Komédiák (a szerzők e két legkiválóbb újonsága) 442 és 424 old. tartalommal, nagybetűs nyomással. vászonkötésben 1 kor. 90 fillérjével kaphatók Kerpel I. könyvkereskedésében. 4187

— Letár előtt rendkívüli árszállítás legfinomabb kezítések, muff, ridikulók, finom bőráruk, szép színházi táskák, színházi ládcsövek és más árukban rendkívüli occázions árak Hegedűs Gyula kereskedésében Arad, Andrassy-tér 15. Telefon 506.

— Egész könyvtárakat és hangjegyeket vesz Kerpel Izsó könyvkereskedése. 4871

— 80 kötet könyvet havi 1 K. 40 f.-ért (Vidékre 2 korona 40 f.-ért) és 180 hangjegyet havi 2 K. 40 f.-ért ad kölcsönbe Kerpel Izsó kölcsönző-intézete helyben és vidékre is. E cég vásárol egész könyvtárakat. 4871

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A Társadalomtudományi Társaság aradi fiókja e hó 11 én, vasárnap délután 5 órakor tartja évi rendes közgyűlést a felső kereskedelmi iskola termében. A közgyűlést követőleg Szabó Frigyes dr. ügyvéd „A modern munkámozgatásról“ fog előadást tartani. Az előadás díjtalan. Vendégeket szívesen lát a vezetőség.

Anna és Dávid.

— Amerika helyett a Newyork kávéház. —

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, február 7.

Megírtuk, hogy Gyenge Annus, a temesvári színház primadonnája Rosner Dávid, a lefőrtörözvezerrel együtt eltűnt Temesvárról. A hírt azzal kommentálták, hogy Rosner, akinek ujjában ismét számottevő differenciái támadtak az Uporban a (börzén már nem játszhatik) a színésznővel együtt Amerikába indult, ahol már vár reá Faludi, a volt üzlettársa. Ma azonban Rosner és barátja megjelentek a pesti Newyork kávéházban. A színésznőt természetesen több újságíró meginterjúvotta. A kérdezősködésekre a következőket mondotta a primadonna:

— Nem felel meg a valóságnak, — mintha én és Dezső (és nem Dávid) megszöktünk volna Temesvárról. Én már hosszabb idő óta betegeskedem és ezt be is jelentettem Krecsányi igazgatónak, aki azt mondotta, hogy hozzak orvosi bizonyítványt. Én erre elmentem a színházi orvoshoz, aki nekem rendes bizonyítványt állított ki, amelyet levél kíséretében el is küldtem a direktornak. „Ugyancsak a levélhez csatoltam a tőle előlegképen kapott százhatvan koronát. A direktorom ugyanis azt akarta, hogy játszam még három napig, de oly rosszul éreztem magam, hogy már a vasárnapi előadást is alig tudtam végigjátsszani. Különben is szándékomban volt visszatérni a társulathoz, de most, hogy Krecsányi igazgató ilyen alaptalan pletykákkal körtölte tele az országot, levonom a konzekvenciát és nem megyek vissza. Csináljon, amit akar. Lehetséges, sőt valószínű, hogy ma este már a Király színházban fogok játszani.

Ezeket mondotta Gyenge Anna és Rosner Dávid fejbőlhatgatással kísért minden szavát. Majd ő kezdett el beszélni:

— Igazán nem értem, miként terjedhetett el ilyen undok pletyka. Sem Annuska, sem én nem szöktünk meg, hanem egyszerűen otthagytuk Temesvárt. Annuska különben is már az utolsó előadás előtt is oly beteg volt, hogy csak nehezen engedtem meg neki, hogy a vasárnapi előadáson játsszék. Ami pedig a szökés szót illeti, igazán nem tudom, hogy mit értenek alatta. Mert ha én Amerikába akarnék kimenni, — amint lehetséges is, hogy kimegyek — akkor nincs szükségem arra, hogy szökjem, mert én nyugodtan és mindenki szemelátára mehetek

ki Amerikába és csupán tőlem függ, hogy akarok-e. Hogy megyek-e, vagy pedig nem ahhoz senkinek semmi köze.

MULATSÁGOK.

(=) Dominó-estély. Az aradi kath. házi asszonyok február 0-iki dominó-estélyre vonatkozó összes előkészületek megtörtettek. A rendező urnák nemcsak a von vannak, hogy az anyagi bevétel biztosították, hanem azon is hogy akik azon részt vesznek kitűnően, kedélyesen, és kivétel nélkül jól mulassanak. A nagyközönség a Salacz utcai főbejáron közlekedik. A rendezőség fáradoalmát jutalmazza meg a meghívott közönség azzal, hogy a magi teljességében vegyen részt az estélyen.

(=) Az Egyesült Ujarad-zsigmondházi önkéntes tűzoltó egyesület 1912. évi február hó 3-án: Martini fele sorosarokban fényesen sikerült táncmulatságot rendezett.

Jelen voltak: Asszonyok: Schaffer Béláné özv. Hermann Mátyásné, Stransky Lajosné, Schorl Ernőné, Beyreder Rezsőné (Temesgyarmata), Weil Karolyné, ifj. Weil Karolyné, Weil Alajosné, King Ernőné, Száva Illésné, Kircz Nándorné, Welsch Mátyásné, Mattusz Józsefné, Schragner Mihályné, Schramm Józsefné stb.

Leányok: Stransky Mici, Schramm Berta, Schramm Mariska, Beyreder Erzsébet (Temesgyarmata), Schaffer Irén és Böske, Vraný Anny, Klimesy Ilonka, Welsch Erzsébet, Schragner Erzsébet, Mattusz Teréz, Kovács Juliska, Stojakovits Amália, Wenzler Boriska stb.

Felülfizetések: Báró Nopcsa Elekne 30 korona, Ujarad és vidéki népbank 10 korona, Hermann János dr. 8 korona 40 fillér, Kovacsics Ágoston 6 korona 80 fillér, Mayer János plébános, Hartmann Ferenc, Csenkey Károly, Hruzek Béla, Ternajgó József dr., Valentin János, Schmitzer Jakab, Dengl József 5—5 korona, Foitsák Károly, Jozsika Florián, Mayr Lajos, Demele és neje, Herold Antal 4—4 korona, özv. Hemmen Mátyásné 3 korona 40 fillér, Patula Jakab 3 korona, ifj. Krebsz Ignác 3 korona 40 fillér, Scheirich János 3 korona 40 fillér, Theisz Miklós 2 korona 40 fillér, Vojcsik Franciska, Stodolni Rezső dr., Focht Henrik, Rgler Sándor, Schaffer Béla, Welsch Mátyás, Hacket Ignác, Kirsch József, Wagner Nándor 2—2 korona, King Ernő 1 korona 60 fillér, Pommersheim János 1 korona 80 fillér, Stritt Ferenc 1 korona 80 fillér, Ensch János 1 korona 40 fillér, ifj. Weil Károly 1 korona 40 fillér, Lambert Miklós 1 korona 40 fillér, Welti György 1 korona 40 fillér, Menrath József 1 korona 40 fillér, Schork Ernő, Weil Károly, Ballner József, Jamnitzky János 1 1 korona, Vraný Vencel, Száva Illés, Weil Alajos 80—80 fillér, Schaff György, N. N., Becker József, Vander Venne Ferenc, Mathusz József, Hausz József, Jäger Antal, Bary József, N. N., Schork József, Kompassz József, Baumgartner Károly, N. N., Feilein Jakab, Wagner Ferenc, Zircher Ferenc 40—40 fillér, melyért hála köszönetet mond Martini Mátyás, parancsnok.

Osztrák-magyar bank.

Az Osztrák-magyar bank minden részvénye után az 1911-iki második félévre (65. osztalék-szelvény) osztalék fejében

Hetvenhat korona 40 fillér

jár, mely f. 6. február 5-étől fogva az Osztrák-magyar bank bécsi és budapesti főintézeténél, valamint minden fiókjánál kifizetetik.

Bécs, 1912. évi február hó 3-án.

OSZTRÁK-MAGYAR BANK.

Popovics
kormányzó.

Wolfrum
főtanácsos.

Pranger
vezérigazgató.

Apró hirdetések

folytatása.

INGATLAN.

Alsómarosparton

6. számú hatszobás ház mellékkel és kerttel eladó, vagy bérbeadó. Feltételek megtehetőek ugyanott 7. szám alatt, vagy Budapest V., Felsőerdősor 3. 609

Adásvételi iroda.

Aki házat venni vagy eladni akar, földbirtokot bérelni, kiadni, venni vagy eladni akar, az forduljon bizalommal Tyityán Testvérek ügynősközi irodájához Aulich Lajos-utca 2. sz. Ugyanott ügynőkök felvételnek. 491

Aranykéz-utca

11. számú ház szabadkézből eladó. Bővebbet ugyanott a háztulajdonosnál. 7126

Magánház

kerttel, Ilona-u. 4. május elsejére, 400 forintért kiadó. 402

3 katasztrális hold

szőlő szép koltával és a földön szép nyári lakkal szabadkézből eladó. Bővebbet Gombos Mózesnél Györök Fő-ut 74. sz. 526

12 évig adómentes

új ház két lakással, gyümölcsös kerttel eladó. Értekezhetni Lahner-utca 8. szám. 596

Györökön 10 hold szőlő

egy tagban, villával. Teljesen felszerelve, eladó. Tudakozódni lehet Tyityán Testvérek adásvételi irodájában Aulich Lajos-utca 2. sz. Ugyanott magán- és bérházak eladása mindenféle árban előjegyezve vannak előnyös feltételek mellett. 691

Eladó ház a Pécskai ut

12. sz. a. beltelkes félemeletes ház, szabad kézből eladó. Bővebb felvilágosítás özv. Barthl Jánosnál Rákóczy-utca 9. 694

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Tökmag

és tökmagolaj kisebb-nagyobb mennyiségben kapható Bontós Lajos olaj-malomtulajdonosnál Nagyszalonta. 471

Ritka

külföldi bélyegek kaphatók Décsi Géza papírüzletében Forray-utca. 698

Likör aromák

mindenféle legfinomabb kávéházi likörök előállítására Vojtek és Welsz nál. II-5251

Dívatlevélpapírok

legújabb, legszebb kivitelben dobozoként 8—, 6—, 4— és 2— korona helyett 4—, 2— és 1 koronáért árusítatnak, amíg a készlet tart Ingusz I. és Fia könyv- és papírkereskedésében, Weitzer-utca. Telefon 517. Helybeli képeslapok darabja 4 és 2 fillér. Képes művészártyák leszállított árban. 558

Üzleti könyvek

és irodaszerek legjutányosabban Pichler Sándornál Szabadság-tér I. sz. kaphatók. 2551

Arad legrégebb kerékpár-,

varrógépraktára és javító műhelye. Alapított 1891. Hammer Vilmos, villanyműszerész Arad, Szabadság-tér 7. szám. Egyedüli képviselő a világhírű Pfaff varrógépekből, Helikal, Premier, Puch és Viktoria kerékpárból. Telefon 96. 481

Üzleti könyvek,

rajz- és írószerek, díszlevélpapírok legjutányosabban árban. Tolnai Világlapja számonként és bérletben házhoz szállítva. 112.000 kötetes elsőrendű kölcsönkönyvtár, mérsékelt olvasási díj mellett. Ugyes colportör fix fizetéssel felvételik. Krausz Pauln, könyv- és papírkereskedés, színház-épület. 4481

Férges baromfiak

megtisztulnak Vojtek és Welsz baromfi féreg porától. II-5251

A Weitzer János-utcában

az Ingusz-féle könyvkereskedés mellett üzlethelyiség májustól

kiadó.

Bővebbet Széchenyi-utca 9. I. emelet. 698

Lapkihordópár

azonnali

alkalmazást nyer.

Jelentkezhetni az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Ertesítés!

Tisztelettel tudomására hozom a volt igen tisztelt vevőimnek, a nagyérdemű közönségnek, és mindazoknak, kik Seelinger M. Andor néven ismertek, hogy vezeték nevemet ARADI-ra magyarosítottam és ARADI M. A. törv. bejegyzett céggel SALAC-UTCA 1. szám alatt készáru és mértékutáni

cipőüzletet nyitottam

a Róna Jenő ur által birt. üzlethelyiségben, kitől az áru-raktárt megvettem és azokat még az általam készített és a beszerzendő angol és amerikai cipőkülönlegességekkel a raktáramat felszerelem, a Róna urtól megvett árukat beszerzési gyári áron áruba bocsájtom. Raktáron vannak mindenféle férfi-, női- és gyermek utcai cipők, ugyszintén bál- és házi cipők.

Tisztelettel

651

ARADI (Seelinger) M. A. SALAC-UTCA 1.

40—912. g. sz.

Versenyárgylási hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke, az aradi kulturpalota mázólo, szobafestő és díszfestő munkálatainak elvégzése iránt 1912. febr. 9-én d. e. 10 órakor a városháza földszinti tanácstermében zárt írásbeli versenyárgyalás tart.

Ugy a mázólo, mint a festő munkálatokra külön-külön, vagy együttesen tehető ajánlat.

1. A versenyárgyaláson minden hazai iparos részt vehet, ki ipara gyakorlására engedélyvel bír. Azon pályázók, kik a szóban levő munkálat teljesítésére hatósági engedélyvel nem bírnak, kötelesek ajánlatukban ily képesítéssel bíró megbízottat megnevezni és képesítését okmányilag igazolni. Azon ajánlattevők, kik Arad sz. kir. város közönségével üzleti összeköttetésben nem állottak, tartoznak megbízhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonyítványával igazolni, melyhez vállalatuk telepe tartozik.

2. Az ajánlatok pecséttel lezárt borítékban egy kerónás bélyeggel ellátva a fenti nap d. e. 10 órájáig nyújtandó be. Az elkészített vagy szabálytalan ajánlatokat nem vesszük figyelembe.

3. Az ajánlatok a városi mérnöki hivatalban 2 koronáért kapható minták az egységárak és végösszegek pontos beírása és a végeredmények számokkal és szavakkal való pontos feltüntetésével adandók be.

4. Az ajánlatához 5% bánatpénznek a városi pénztárba való letétele igazoló nyugta csatolandó.

5. A munkálatokhoz kizárólag hazai anyag használható és honi munkások alkalmazhatók. Ez irányban vállalkozó a városi mérnöki hivatal közvegi ellenőrzésének veti magát alá.

6. A munkát elnyerő vállalkozó tartozik az 5% bánatpént 10% biztosítékra kiegészíteni.

7. Fentartjuk azon jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül az ajánlott árakra tekintet nélkül szabadon válasszunk.

8. Ajánlattevők ajánlatukkal a végleges döntésig kötelezettségben maradnak.

9. Ha vállalkozó a munka feltételeknek részben, vagy egészben eleget nem tenne; jogunk van őt a vállalatától minden további beavatkozás nélkül elmozdítani és a munkát kárára és veszélyére másnak kiadni.

10. Amennyiben többen együttesen tesznek ajánlatot, már az ajánlatban megnevezendő azon egyén, a ki a munkálatokat vezetni fogja társai nevében a munkálatokra vonatkozó rendelkezéseket és utasításokat átveszi s a folyosított járandóságokat felveheti. Nyilatkozatban kiteendő az is, hogy az ajánlat tekintetében az ajánlattevők egyetemlegesen felelősek.

11. Az ajánlatban világosan és határozottan kiteendő, hogy ajánlattevő a feltételeket ismeri és elfogadja.

12. A versenyárgyalás fent jelölt napon és időpontban az ajánlatok felbontásával veszi kezdetét. Az ajánlatok felbontásánál az ajánlattevők, vagy igazolt képviselői jelen lehetnek.

13. Az ajánlatok felett Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága dönt.

14. Táviratilag beadott ajánlatokat figyelembe nem vesszük, nemkülönben pótajánlatokat sem.

Arad, 1912. évi január hó 22.

A gazdasági szék.

Ernyő, fűző, egyenes-tartó és haskötő különlegességek készítője

Varga D. Dani
Arad, Andrassy-t. 20
Telefon 808. szám.

Ha nem rovatban minden szöveg-
nyelvi beiktatásnak ára 4 fillér,
vestagabb betűkkel 8 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József téren 11. sz.
Kiadóhivatali telefon: 151. sz.
Szerkesztőség: 267. sz.

Apró hirdetések felvétele a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta útványon történő felvételével — a postai útványon a szöveg elírás — vagy levélbéli hibákban. Tudakozásnál a hirdetés árma mindenkor közzé van adva a hirdetés mellé, (a jellegű levelet kivéve) felvilágosításul szolgál a kiadóhivatal, az esetleges változtatások esetében. Az apróhirdetés díja a szöveg sorszáma szerint: minden szó 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szöveg a közlésben szándékosan jelölendő. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetés a közlésre kiválasztott díjainak megszerzéséig. HIRDETÉSEK ESZE FÉL 8 ÓRÁIG VÉTELEK FEL.

Ajánlatokhoz,

melyeket valamely jelleg alatt kér-
nek a kiadóhivatalba, ne tessék
eredeti okiratokat mellékelni, mert
érettük semmiféle felelősséget nem
vállalunk. Azokat az ajánlatokat,
melyeket az apróhirdetés megje-
lenésétől számított 4 héten belül
elismertjük el nem vissz. a kiadóhivatal megsemmisíti.

Kiadóhivatalunkba

a következő jellegű levelek ér-
keztek:

„Üzletlen”
„Nyugdíjképes”
„Tisztviselő”
„T. V. 600.”
„Utazó”
„D. Gy.”

LEVELEZÉS.

Szent László

levelét a főpostán sürgősen ve-
gye át. 622

Bájos szőke asszony.

Hiába minden védekezése, meg kell
hallgasson, látom fél, hasztalan,
gavallér ember vagyok, tudom a
kötelességem, számíthat reám. Csü-
törtök este ott, vagy írjon. Kéz-
csókkal. 681

Női írást,

hajtók, legujabb, legdivatosabb
mintákban Vojtek és Weisznál.
II-5251

OKTATÁS.

Ha nem tud aludni

ne Bromot, de Vojtek és Weisz
hírneves rovarporát vegye. II-5251

Február 1-én

új gépirási, gyorsírási és könyv-
viteli tanfolyam vette kezdetét. Tar-
s hónapig. Beiratkozni az egyes
szakaszokra is lehet. Díjtalan,
biztos állásbiztosítással. Jelentkezni
lehet Ziffer Sándornál, József fő-
herceg-ut 7. 4904

Szagos lesz az utca

amerre jár, ha mosdó szappanját
Vojtek és Weisznál vásárolja; 6
darab 1 korona. II-5251

LAKÁST KERESNEK.

Nincs lakása?

Lesz lakása, —

ha az Aradi Közlöny-ben hirdet.

Keresek május 1-re

egy különálló házat kincstári bér-
letre, mely 6 szobás, azaz több
apró lakásból áll. Ajánlatok Rákóczi-
utca 10., ajtó 11. küldendők. 682

KIADÓ LAKÁS.

Kiadó

egy elegáns 3 szobából, fürdő-, és
cseléd szobából álló II. emeleti utcai
lakás Szabadság-tér 5-6. szám.
Bővebbet Neuman-palota, II. em.
27. ajtó. 647

4-5 szobás lakás

fürdő-szobával, azonkívül raktár és
műhely helyiség, május 1-re kiadó.
Hasszinger-u 5. sz. 578

Kiadó

szerényebb igényű család részére
2 szobás udvari lakás minden hoz-
zártartozóval március 1-re és egy
3 szobás május 1-re Perényi-utca
4. szám. 614

Egy 2 szobás lakás

minden mellékhelyiséggel együtt
május hó 1-ére kiadó. Bővebbet, a
háztulajdonosnál Mikes Kelemen-
utca 9. 697

Első emeleti

lakás az Andrássy-téren banknak,
vagy más intézetnek május hó
1-ére kiadó. Bővebbet a kiadóban.

Lahner György-u. 7. sz.

4 szobából álló, villanyvilágítással
ellátott modern, különálló ház
május 1-re kiadó. 600

4 szobás

modern lakás Kossuth-utca 40.
szám. alatt f. évi május 1-ére, eset-
leg hamarabb kiadó. 511

A város központján

4 szobás utcai lakás fürdőszo-
bával, I-ső emeleten, olcsón ki-
adó. Bővebbet Kell Manó cég-
nél. 489

II. emeleten

egy 7 szobás lakás mellékhelyi-
ségekkel együtt, az Andrássy-
téren, május hó 1-ére kiadó. Cim
a kiadóban.

2 szobás

ujjonnan festett utcai lakás Mo-
sóczy-telepen, Frankl Gézánál, má-
jus 1-ére kiadó. 641

Lakás.

Petőfi-utca 10. (egy új házban)
2 három s 1 öt szobás modern lakás
május 1-re kiadó. Bővebbet ugyan-
ott a házfelügyelőnél. 567

Egy 4 szobából,

fürdőszobából és mellékhelyiségek-
ből álló I. emeleti utcai lakás
József főherceg-ut 10. szám alatt
kiadó. Bővebbet Dr. Rác Sándor-
nál ugyanott. 644

Kiadók

1, 2 és 3 szobás lakások Teleky-
utca 24. szám. 690

Egy elegánsan berendezett
szoba esetleg uri ellátással kiadó.
Kiss Ernő-u. 4. 688

Desső-u. Ia. sz. alatt

tágas 2 szobás lakás azonnal kiadó.
Értekezni öjt és Borona-u. 46. sz.
alatt lehet. 687.

Egy 6 szobás utcai lakás

fürdőszobával és minden hozzá-
tartozóval, ugyisintén 8, 2 szobás
modern udvari lakás május 1-re
kiadó. Bővebbet Farkas Ábrahám
Lázár Vilmos-u. 1. 686

Fényes parket

nyerhető Vojtek és Weisz hírneves
parket-viasz használatával. II-5251

ÖZLETEK.

Kiadó

sarok üzlethelyiség, szép világos,
ugyanott 2 butorított utcai szoba
Luther Márton-utca 1. sz. a., eset-
leg azonnal is átvehető. 5188

Tralik,

tőzsde, papirkereskedéssel eladó
Hunyadi-utca 1. 673

Borona-utcában 46. sz. alatt
rég, jóforgalmu kovács műhely
kiadó, Előnyös föltételek. 687

ALKALMAZÁST KERES.

Nincs állása?

Álláshoz jut, —

ha az Aradi Közlöny-ben hirdet.

Vasuti tisztviselő

délutáni foglalkozást keres. Cim
a kiadóhivatalban. 589

ALKALMAZÁST NYER.

Német bonno

kerestetik 4 éves kisleányka mellé
február 15-ki belépésre. Bővebbet
a kiadóban. 612

Női kalap üzletbe

diszitó és kézhez dolgozó nők ke-
restetnek. Cim megtudható a lap
kiadóhivatalában. 626

Lapkiherdópár

azonnali alkalmazást nyer. Jelent-
kezhetni az Aradi Közlöny kiadó-
hivatalában.

Keresek

Zsigmondháza minden eseléd-
det. Lehetőleg munkabíró fiatal
asszonyt vagy leányt, ki a gazda-
sághoz is ért. Cim a kiadóban. 683

Ügyes mamzelek

és kézülények fölvételnek Rein-
gruber Hermin divatárusnő, Furray-
utca 2. szám. 685

KÖLÖNFÉLE.

Gyermekruhák, női ruhák
valamint fehérneműk varrá-
sát jutányosan elvállalja M. Gy.-né
Dessewffy-utca 16. sz. alatt. 851

Pianinót

keresek állandó bérletre. Bőveb-
bet Dácsi papírüzletében, Furray-
utca. 693

Férges baromfi ólak

teljesen megtisztulnak Vojtek és
Weisz baromfi-féregpusztító sze-
rétől. Siker garantírozva. II-5251

A világhírű Nachtmann gyógy-
szerész vegy. prep.

Egészségi gyapot dohányzóknak
és ezen gyapottal ellátott eredeti
vegy. prep. Antinikotin „Hygea”
cig. hüvelyek kaphatók kizárólag

Bauer Gyula

Arad, Minorita-palota.

Egyetlen szer tudományosan be-
bizonyítva nikotin ellen.

11 doboz 60 fillér. 291 Világzabados.

Gartner Samu

korékpár- és varrógép raktára
Weltzer János-utca 2. szám.

Telefon 751.

Új korékpárok a legjutányosabb
árakon. — Raktáron tartok 50 da-
rab használt korékpárt 50 koroná-
tól feljebb. — Telefon 751.

Korékpár és varrógép szakaszor javító-műhely.

Jó egészségének

fontartására használjon mindenki

Kárpáti-féle

epehajtót,

mely a legkifejlesztett tájdom-
nélküli gyomortisztító hálszer.
Ize édes, hatása gyors és biztos.
1 üveg utasítással 40 fillér.
12 üveg franco K 4-80. Kapható
kizárólag a készítőnél

KÁRPÁTI JÁNOS

1700 Széchenyi-utca 2075
ARAD, BOROS BÉNY-TÉR.

Csillárok,

Villamos felszerelések

legelőszobában

Diamant-nál

Al. Póter-utca 2. (H. utca)